

آفتاب

نشریه داخلی بانک خاورمیانه • شماره ۳ • خرداد و تیر ۱۳۹۳

◆ بانکداری بدون ربا پایه بانکداری اسلامی

◆ نگاهی حقوقی به تحریم‌های بین‌المللی

◆ امنیت بیشتر در بانکداری مجازی

◆ دریاچه به ارومیه باز می‌گردد؟

◆ تاریخچه بانکداری در ایران

بانک خاورمیانه
Middle East Bank

بانکداری حرفه‌ای را با ما تجربه کنید

• بانکداری الکترونیکی • بانکداری اختصاصی • بانکداری شرکتی • بانکداری سیار

www.middleeastbank.ir • info@middleeastbank.ir

باز شدن گلوگاه

تخریب‌های اخیر در بیشتر اخبار و محافل سیاسی و اقتصادی دیده‌اند. بسیار شنیدیم تخریب‌های بین‌المللی موجب بروز تغییرات بسیاری در فعالیت‌های اقتصادی کشور بوده است که طی چند سال اخیر از ایزد برای فشار سیاسی به ایزد برای فشار اقتصادی تبدیل شد با توجه به نقش مهم بانک‌ها در مبدلات اقتصادی بین‌المللی، فشار تخریب‌ها پس از نهاد‌های سیاسی و نظامی به سمت نهادهای اقتصادی و به خصوص بانک‌ها معلوف شد.

از جمله تأثیر گذارترین این تخریب‌ها، می‌توان به تخریب صادرات نفت و بانک مرکزی ایران اشاره کرد که وصول درآمد حاصل از فروش نفت را دچار مشکل جدی کرد.

البته پیش از این تخریب‌ها، خف‌گذاری ایران متوجه به اعمال فشار روی بانک‌های معتبر کشور‌های طرف تجاری ایران، به صورت مستقیم و غیر مستقیم آن‌ها را از ادامه ارتباط با بانک‌های ایران برهیز می‌نمود. پس از اعمال دور چهارم تخریب‌های شورای امنیت علیه ایران، ایالات متحده آمریکا و کشورهای عضو اتحادیه اروپا تخریب‌های یک‌جانبه‌ای تر از قطعنامه تصویب شده‌ها علیه ایران اعمال کردند. برخی کشورها و حتی شرکت‌ها را به تجهیزات ایرانی‌ها و حتی خدمات اینترنتی به ایران را لغو کردند و ماجرا تا قطع ارتباط میان نهادهای علمی و دانشگاهی نیز پیش رفت.

قطع ارتباط بانک‌ها و تخریب بانک‌های بزرگ، شوک بزرگی بود که به مرور موجب محدود شدن پروسه‌های صادرات و واردات کالا و خدمات شد و شرکت‌های داخلی ناچار به استفاده از روش‌های برونزده و پرریسک معسبه با شرکت‌های رده چندم و از تباط و واسطه‌های فرصت طلب شدند.

تخریب بانک‌ها برای ایران بسیار پرهزینه بود و نخستین اثر آن نقدی شدن معاملات تجاری ایران با سایر کشورها بود. حال برای جلوگیری از این پدیده‌ها، شش ماهه‌های شفاف مبادلات پولی محدود شد برای مقایسه هزینه اضافه تحصیل شده برای دور زدن تحریم‌ها به یکی از ابزارها توجه می‌کنیم. طبق آمار منتشره، ک صادرات و واردات ارزی ایران در سال ۱۳۹۰ حدود ۱۲۰ میلیارد دلار بوده و مبادلات مالی که بین حوزه‌های معاملات حمایت می‌کرد، حدود ۹ تا ۱۰ برابر یعنی تقریباً هزار میلیارد دلار بود که حجم قابل توجهی است. اینچنین نت‌های مختلف و سو استفاده از شریک‌ها، در حوزه معسبه با شرکت‌های رده‌های پایین و کشورهای کم‌قدرت، عادی است.

است. به تدریج شاهد افزایش شدن آن‌ها بود. تکرار شدن عوامل مزبور، سهولت می‌بخشد که کشورها تا آنجا پیش رفتند که اموال بانک‌های ایرانی مستقر در آن کشورها را ضبط و حساب‌های بانک‌ها را مسدود کردند.

حتی بانک‌های کشورهایی که ارتباط تجاری خود را با ایران حفظ کرده بودند از ارائه خدمات بانکی به بازار گران ایرانی و همچنین روابط بین‌بانکی با طرف‌های ایرانی سرباز زدند.

در واکنش به این وضعیت، سعی کرده با طرح دعوی علیه برخی از این تخریب‌ها، سعی بر رفع آنها نمایند. شکایت از دولت‌های اروپایی به دادگاه‌های اتحادیه اروپا از جمله این اقدامات بوده که موفقیت‌هایی را نیز برای ایران به همراه داشته است. رفع تحریم‌ها از بانک‌ها و صادرات ایران دو مورد از این موفقیت‌ها است. به توافق هسته‌ای ژنو که در ۳۰ دی ۹۲ میان ایران و کشورهای گروه ۵+۱ آغاز شد تعیبات گوناگونی در خصوص عدم وضع تحریم‌های جدید و لغو بخشی از تحریم‌ها و اقدامات محدودکننده موجود بر علیه ایران پذیرفته شد. بر این توافق ۴۲ میلیارد دلار از درآمد‌های نفتی محدود شده ایران در اقساط آزاد و علاوه بر آن تحریم‌های پتروشیمی، طلا و فلزات گرانبه‌ها لغو و همچنین توافقی شد تحریم‌های مرتبط با صادرات نفت ایران به حالت تعلیق در پی‌گذار چه لغو کلی تحریم‌ها به توافقی میان گروه‌های متاخره کنندنده منوط شده اما فرست شش ماهه، متاخره هم به فرصتی برای باز شدن برخی گلوگاه‌های مالی و امکان ارتباط بانک‌های ایرانی به مرکز ژنو خارج می‌شود. به این ترتیب بانک‌های ایرانی موفق شدند بخشی از منابع بانک مرکزی نزد بانک‌های خارجی را برای تضمین مواد اولیه شرکت‌های تولیدی داخلی به کار گیرند و به تدریج با دریافت اقساط جدید، درآمد‌های نفتی، این روند استمرار خواهد داشت.

گردش پول در شبکه بانکی، رنگ سبزه هر چه شفاف تر شدن عملیات مالی کشور و قانونمند بودن این عملیات کمک می‌کند و از سوی دیگر موجب کاهش هزینه‌های بازرگانی بین‌المللی و کاهش قیمت تمام شده کالا و مواد اولیه خواهد شد که هر دو این نتایج موجب رونق اقتصاد و کمک به تولید و رونق بازار کار داخلی می‌شود.

در این شماره می‌خوانید

- ۳ بانکداری بدون ربا یا به بانکداری اسلامی؛ گفت‌وگو با کاتب موسویان
- ۴ حمله به شاهراه مالی
- ۶ نگاهی حقوقی به تحریم‌های بین‌المللی
- ۸ تحریم بانکی، فرآیند اثر گذاری و پیامدها
- ۹ تحریم‌هایی که تاریخ‌ساز شدند
- ۱۰ امنیت بیشتر در بانکداری مجازی
- ۱۲ اینفوگرافیک: سابقه تحریم‌های بانکی و اقتصادی ایران
- ۱۴ باهوش ترمی شویم
- ۱۵ رهایی از بندهای مدیریت برای هدایت مؤثر
- ۱۶ دریاچه بهار و میه‌بازی می‌گردد؟
- ۱۸ از سود آوری تا بخشش
- ۲۰ اینفوگرافیک: تاریخچه بانکداری در ایران
- ۲۲ تحول در نظام پیشنهادها
- ۲۳ شهامت در انتزاع و گزیده‌گویی
- ۲۴ انتقال ادارات مرکزی به محل ساختمان جدید

آفتاب خاورمیانه آماده دریافت پیشنهادات و نظرات ارزشمند شماست. لطفاً نظرات و مقالات خود را از طریق ایمیل یا نشانی پستی برای ما حتماً ارسال نمایید.

نشانی پستی: تهران، خیابان بخارست، نقش خیابان پنجم، شماره ۲
 صندوق پستی: ۴۴۴۵-۱۵۸۷۵
 تلفن: ۸۸۷۲۲۸۳۲، دوخطی: ۸۸۷۰۱۰۹۵، پیام کوتاه: ۳۰۰۰۴۲۱۷۸

www.middleeastbank.ir e-mail: Info@middleeastbank.ir

آفتاب
 شماره ۳
 خرداد و تیر ۱۳۹۳
 ژوئن ۳۰-۱۴

زیر نظر: مدیریت ارتباطات بانک خاورمیانه
 اجاره شرکت اثر نگار شرق
 همکاران این شماره: هوش چندنگرد شبکه حسین ابدی
 مریم نوافلکار، پیام طرزی، محمدعلی کشته‌گر
 سراج کوهنیک: صد انتری
 طرح جلد: رش جهنگیری

آفتاب خاورمیانه یک نشریه داخلی و مستقل است و تمامی حقوق آن متعلق به بانک خاورمیانه می‌باشد.
 مسئولیت متون نشریه به پدیدآورندگان است و انتشار آن‌ها لزوماً به معنی تأیید تمام یا بخشی از آن نیست.
 نقل مطلب از نشریه، با ذکر منبع بلامانع است.

گفت و گو با دکتر سید عباس موسویان

بانکداری بدون ربا پایه بانکداری اسلامی

هومن جهانگرد / کارشناس مدیریت ارتباطات بانک خاورمیانه

سال‌هاست که موضوع اسلامی شدن بانک‌ها مطرح شده است و هر ساله همایش‌هایی با این موضوع برگزار می‌شود. عده‌ای معتقدند که تشبیه عملیات بانک‌های ما هنوز اسلامی نیست. برای روشن شدن موضوع لطفاً توضیح دهید بانکداری اسلامی به چه نوع بانکداری گفته می‌شود و ویژگی‌های آن چیست؟

به طور کلی سه نوع سیستم بانکداری برای ما شناخته شده است: ربوی، بدون ربا و اسلامی. اینجا سعی می‌کنم به اختصار این سه مفهوم را برای شما توضیح دهم و تفاوت‌ها را روشن کنم. نخست لازم است ما بریت بانک‌ها را تعریف کنیم؛ بانک یک بنگاه اقتصادی است که با رایج انواع خدمات بانکی، منابع مازاد جامعه را جمع و آن‌ها را به سمت تولید و سودآوری هدایت می‌کند. هدف بانک کسب سود است؛ کسب سود برای سهامداران و مشتریانی که در این بانک سپرده‌گذاری کرده‌اند. نکته مهم این است که بانک مؤسسه خیریه نیست. بانک در هر سه تعریف اسلامی، ربوی و غیر ربوی به دنبال کسب سود است و هر این موضوع با هم تفاوت ندارند. حتی در بانکداری اخلاقی و اجتماعی نیز بانک بنگاه اقتصادی است که به دنبال کسب سود است. بانک یک واسطه مالی است و جود مزه افراد را تجهیز می‌کند و بعد این تسهیلات را با طریقه‌بندی خاص و تنظیم جدول زمانی در اختیار نگاهدارد، خازن‌ها و دیگر افراد قرار می‌دهد تا کسری بودجه آن‌ها را جبران کند. در واقع پیوند دهنده دو گروه از جامعه است؛ آن‌هایی که مازاد منابع دارند و آن‌هایی که کسری منابع. البته خط‌کشی‌های این میان

دکتر سید عباس موسویان دارای دانشنامه کارشناسی ارشد اقتصاد نظری و دکترای تخصصی تفسیر و علوم قرآنی از دانشگاه شهید بهشتی است و همچنین دانشنامه دکترای فقه اقتصاد را از حوزه علمیه قم دریافت کرده است. او عضو کارگروه بانکداری بدون ربا و عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی است و تاکنون چندین عنوان کتاب در مورد اقتصاد اسلامی و نظام‌های پولی از وی منتشر شده است. دکتر موسویان ده‌ها مقاله در مورد اقتصاد اسلامی، سیاحت بانکداری، عقود و قراردادهای و ابزارهای بانکداری اسلامی دارد. مطلبی که در ادامه می‌خوانید خلاصه‌ای از گفت و گوی «آفتاب خاورمیانه» با ایشان است. متن کامل گفت و گوراهمی توانید در وب‌سایت بانک خاورمیانه مطالعه نمایید.

سمت حوزه‌های مولد پیش ببرند. البته گاهی هم شده که کار از دست دررفته و در زمین و آرزو شبکه تحولاتی رخ داده و بی مقطعی بوده و درست مدیریت نشده است. بعضاً بیرون از نظام بانکداری، تصمیم گیری شده که اگر تصمیم بانکی بود می توانست جزئی این اتفاقات را بگیرد. چون تصمیمات در جای دیگری گرفته شده است. اگر در یک افق ۲۵ ساله بعد از جنگ بخوایم در نظر بگیریم، در ۲۵ سال، ۵ سال التهاب داشته‌ایم و منابع از سیستم خارج شده و جای دیگری رفته است البته کارنامه موفق است.

اکثر صنایع ما از بانکداری استفاده می کنند و ۶۰ تا ۷۰ درصد منابع آن ها از طریق بانک ها تامین می شود. خوب اگر بانکداری را از صنعت خارج کنیم ۸۵ درصد منابع ما از بین می روند. در کشاورزی نیز همین طور است. تازه از منابع بانکی در مدرن کردن کشاورزی موثر بوده است. در بخش خدمات نیز حضور بانک ها موثر بوده است. از فروش کالا تا خوابهای و کشتیهای این خدمات نظام بانکی استفاده می کنند. این نشان می دهد علاوه بر آن محدودیت ها، نظام بانکی توانسته کارنامه خوبی به جای گذارد.

با توجه به شناختی که از مدیریت بانک خاورمیانه دارید مسیر حرکت این بانک را چگونه ارزیابی می کنید؟

بنده از ۱۵ سال پیش به جذب دکتر عقیلی آشنا شدم و این آشنایی چند جنبه داره. ایشان ز معنوده مدیران بانکی ما هستند که دانش بانکداری دارند. مدیران موفق زیاد داریم ولی آن ها که دانش بانکداری داشته باشند کم هستند. ما در مقطع دکتری بعضی کلاس ها را باهم برگزار کردیم. سطح دانش و معلومات ایشان را نزدیک دیدم و با آگاهی عرض می کنم ایشان در سطح بالای علمی هستند.

از نظر تجربه کاری در ایران در خارج از ایران، از آمریکا تا تشریح و غرب کولمب ساری از تجربه دارند. این سه مدیر است بانک کمک می کنند مهم ترین نکته ای که در ایشان دیدم هوش و استعدادشان است. تصمیمات به موقع و ایده های نو در صنعت بانکداری. ایشان فرد برجسته ای ساخته که از مصاحبه ها و سخنرانی های ایشان مشخص است. بنده در چستی که با ایشان داشته ام همواره استفاده کرده ام. در بانک کار آفرین تجربه خوبی داشته اند و در بانک خاورمیانه هم بر اساس اجداد جدید به دنبال ایجاد مسیرهای تازه هستند.

یکی از مهم ترین بحث ها امروزه عصر عدالت است. گاهی وقت ها مردم احساس می کنند بانکداری ما عادلانه نیست پس چگونه می تواند اسلامی باشد؟ باید گفت که ذوق نگذار دنبال حذف ربا بوده و دنبال برقراری عدالت نبوده است. حال در مدل اسلامی شیوه تخصیص منابع چگونه است؟ این منابع چگونه باید در اختیار گروه های مختلف قرار گیرد که تضاد طبقاتی نیز به وجود نیاید و در همه جای کشور پخش شود؟ همه افراد دسترسی متوازن داشته باشند و در عین حال بالاترین سوددهی را هم داشته باشیم که حقوق سهام داران و سپرده گذاران رعایت شود؟ معادله ای ۴ مجهولی است که اسلامی اگر حل شود بانکداری اسلامی است. بحث دیگر تعیین نرخ های سود است. چگونه می توان گفت این نرخ ها عادلانه است؟ سنی داند که در اسلام بانکداری هر کسی به حق خودش برسد عدالت است نه اینکه نرومان را کم و زیاد کنیم. حال نرخ های سود در چگونه تعیین کنیم تا منابع پخش شود؟ خوب این مشکل است که یک نگاه بانکی که در راس آن بانک مرکزی است و در ادامه سایر موسسات، چگونه باید این نرخ ها را تعیین کند که هر کسی به حقش برسد؟ این جا بانکداری اسلامی از دیگر مدل ها فاصله می گیرد. در بانکداری ربوی تنها منبع تسبیح دار مهم است اما بانک اسلامی دنبال تحقق عدالت است. در این حوزه ها قانون ما کاری نگرفته و وارد نشده است. چگونگی توزیع منابع و شیوه های تخصیص روشن نیست و بحث نرخ گذاری هائیز مسکوت است.

آیا نظام بانکداری بدون ربا توانسته در کشور موفقیت آمیز عمل کند؟

اصفا می توان نمره خوبی به نظر بانکی داد. به توجه به محدودیت های مختلف از جمله تحریم ها و انتظارات توری می در بخش زمین و ساختمان و اداری های غیر منقول وجود داشته. باز می بینیم که بانک ها توانسته اند سرمایه ها را به

می دانید که در اسلام اینکه هر کسی به حق خودش برسد عدالت است نه اینکه نرومان را کم و زیاد کنیم. حال نرخ های سود را چگونه تعیین کنیم تا منابع همه تامین شود؟ خوب این مشکل است که در راس آن بانک مرکزی است و در ادامه سایر موسسات، چگونه باید این نرخ ها را تعیین کنند که هر کسی به حقش برسد؟

نیست که مثلاً این دارو، کسی به آن طرف نرود، همه می خواهند در گروه باشند که مازاد منابع دارند ولی این امر عملیتر نمی شود. پس بانک برای ایجاد تعادل فعالیت می کند. البته گاهی کسی که سپرده گذار است، گیرنده تسهیلات هم هست.

بانکداری ربوی در معاملاتش بر اساس قرارداد قرار داد قرض با بهره عمل می کند که از نظر اسلام رد محسوب می شود. به این معنا که رابطه حقوقی بین بانک و فرد رابطه قرض با بهره است. رابطه بین بانک و گیرنده تسهیلات نیز همین صورت است. مأموریت اصلی بانکداری بدون ربا حذف ربا است. بر این اساس تلاش شده تا تسهیلات و تخصیص منابع قرار دادهای بر اساس قواعد شرعی تنظیم شوند. از حدود صد سال پیش که بانکداری وارد کشورهای اسلامی شد، منتقدین اسلامی می دیدند که این بانکها از یک سو تسهیلات می دادند و از طرف دیگر جمع می کردند و در اختیار افراد

اقتصادی می گذاردند و باعث رشد می شدند و از سویی دیگر می دیدند که بانک در معاملاتش بر اساس قرض با بهره عمل می کند. این جا تناقضی به وجود آمد. از یک طرف مفید بود و از یک طرف ربوی که از نگاهش کبیله است.

خط فکری دومی که به وجود آمد این بود که بانک همه این محسوس را داشته باشد ولی ربوی نباشد. برخی از منتقدان اسلامی تلاش هایی کردند. شهید محمد باقر صدر بر اساس فقه شیعه کتاب «البنک لا ربوی فی الاسلام» و «اهل سنت نیز نجات الله صدیق کتاب «بانکداری بدون بهره» همه این فعالیت ها را داشته و تسبیح و ربا هم نباشد. حدود ۴۵ سال پیش در کشورهای حوزه خلیج فارس، بانک های تک شعبه ای با عنوان «بانکداری اسلامی» یا «بدون ربا» ایجاد شدند.

این تلاش ها نشان داد که می شود بر این اساس بانک هایی را تأسیس کرد. استقبال مسلمانان از یک سو و موفقیت های روز به روز آن به طرفداران بانکداری اسلامی افزود. بعد از انقلاب اسلامی در ایران، به توجه به تجربیاتی که وجود داشت، نظام بانکداری بدون ربا به وجود آمد. به این دلیل است که مدتی هستیم این ابتکار توسط ایران انجام شد که یک نظام بانکی بدون ربا ایجاد شود. بعد از آن در کشورهای دیگر که حتی مسلمان نبودند ولی جمعیت زیادی از مسلمانان را داشتند بانکداری اسلامی به وجود آمد. به عنوان نمونه می توان انگلستان را مثال زد.

آیا تنها کلمات در اینجا تغییر می کنند یا مفهومی که بین می کنند نیز متفاوت است؟ آیا خیلی از افراد معتقدند که این جا تنها کلمات تغییر کرده اند و در نتیجه تأثیری ندارد. واقعاً چه تفاوتی وجود دارد؟

دقیقاً قرار داد عوض می شود. بحث تغییر واژه نیست. بحث تغییر قرار داد است و صرف تغییر کلمه نیست. متأسفانه در بعضی از بانکها نیز بر اساس تلقی نادرستی که موجود است عمل می شود. واقعاً باید قرارداد قرض را با تمام اثر و احکامش را فروری اقسالی را با تمام نتایجش چگونگی کنیم. مراجع بانکداری بدون ربا دنبال تغییر واژه نبودند. مشکل اصلی بانکداری سنتی را در ربوی بودن تشخیص دادند و مأموریت خود را در این دیدند که قرار دادهای مشروع کنند. بر همین اساس قانون بانکداری بدون ربا در سال ۱۳۶۲ تصویب شد.

بزرگترین مزیت بانکداری اسلامی در برابر بانکداری ربوی چیست و آثار آن در آینده معاملات چه خواهد بود؟

مفهوم سود بانکداری اسلامی است که فراتر از بانکداری بدون ربا است. در اینجا تنگنا این بود که تنها قراردادها اصلاح شوند اما در اینجا علاوه بر حذف ربا که شرط لازم است، باید سایر آموزه های اقتصادی اسلام نیز وارد شوند.

ایران در روزگار تحریم‌های بانکی

حمله به شاهراه مالی

امید صدیق / روزنامه نگار

شاه‌رگ حیاتی اقتصاد ایران وارد شد. این‌ها همه به جز بانک‌های ایرانی، هستند که به صورت مستقیم درگیر تحریم شدند. سپه، نخستین بانک ایرانی و اولین بانک نیز بود که مشمول تحریم شد. بعد از آن بانک‌های ایرانی به تناوب و از دو سمت اتحادیه اروپا و خزانه‌داری آمریکا مشمول تحریم شدند. بانک‌های مالی، تجارت، صادرات، صنعت، پست بانک، توسعه صادرات ایران، بانک بین‌المللی پرشینیا و فراه کرگران از جمله بانک‌هایی بودند که در ردیف تحریم‌ها قرار گرفتند. تحریم اقتصادی و تحریم بانک‌ها موجب افزایش ریسک کنسرسی، هزینه‌های تحمیل شده و در نهایت خروج سرمایه‌گذار از کشور می‌شود.

بانک مرکزی و حساب‌های نفتی

چهاردهم دسامبر ۲۰۱۷، مجلس نمایندگان آمریکا، طرح تحریم بانک مرکزی ایران را تصویب کرد که با امدی پراک اوپوما، این طرح به قانون تبدیل شد. این تحریم‌ها، تروچ می‌کند؛ شرکت‌های خارجی که با بانک مرکزی ایران دست به معامله بزنند، مشمول جریمه خواهند شد.

تیمات تحریم بانک مرکزی بر روابط تجاری بازرگانان ایرانی مستقیم و موثر است. این تحریم تبادلات پولی دولت را نیز با مشکل جدی مواجه کرد.

بر اثر تحریم‌های بانکی به تنها ۳۵ میلیارد دلار از پول‌های ایران در اروپا بلوکه شد. این در حالی است که مؤسسه مطالعات سیاست خارجی آمریکا، از بونکه شدن

«تحریم اقتصادی» عبارت است از یک سلسله سیاست‌های برنامه‌ریزی شده یک دولت برای محدود کردن مناسبات اقتصادی (به طور کلی) با دولتی دیگر، به منظور دستیابی به اهداف سیاسی و اقتصادی. تحریم‌های اقتصادی ساز و کاری است که برای اعمال فشار بر کشورها در پیش گرفته می‌شود؛ ساز و کاری که در سال‌های اخیر به دفعات از سوی شورای امنیت علیه بعضی از کشورها اعمال شده است. تحریم اقتصادی راه هزینه‌تری نسبت به جنگ است. تحریم‌ها می‌توانند به طور یک‌جانبه، چندجانبه یا بر اساس قطعنامه‌های بین‌المللی اعمال شوند. تحریم بین‌المللی مستلزم صدور قطعنامه سازمان ملل است؛ در تحریم چندجانبه معمولاً چند کشور با هم برای اعمال تحریم علیه یک کشور دیگر توافق می‌کنند اما در تحریم یک‌جانبه یک کشور به تنهایی علیه کشور دیگر وارد عمل می‌شود. اقتصاد ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی دائماً در معرض تحریم بوده است؛ گرچه دامنه این تحریم‌ها متفاوت بوده و تنها گاهی کمر شکن و سنگین شده اما هرگز در طول زمان رنگ نیاخته است. سابقه عمده تحریم‌های اعمال شده علیه ایران، به سال ۱۹۸۷ بازمی‌گردد؛ استراتژی‌ای علیه ایران که بر اساس دکتورین ریگان و از سوی آمریکا شکل گرفت. **استراتژی مهار**، طی چند دهه اخیر هر سال ابعاد تازه‌ای پیدا کرده و بر حجم تحریم‌های اعمال شده بر ایران افزوده است.

شمشیر تحریم

در چند سال اخیر و با جدی شدن موضوع دستیابی ایران به فناوری‌های هسته‌ای، دامنه تحریم‌ها به طرز بی‌سابقه‌ای افزایش یافت. ضربیه تحریم در بیکره اقتصاد ایران در این سال‌ها موشربان بحث صاحب نظران و اقتصاددانان فراوانی برده است. این نقش به خصوص در حوزه بانکداری، محل توجه فراوانی بود چرا که شاهراه نقل و انتقال مالی از این حوزه می‌گذرد. بانک‌ها در چند سال اخیر روزهایی خوبی را سپری نکرده‌اند. با هدف بلوکه کردن دارایی‌های ایران، شعبه‌های بین‌المللی بانک‌ها دچار مشکلات متعددی شدند و راه ارتباطی مالی ایران از راه مرزبوم با چالش مواجه بوده است. مرزبانان بانک‌های ایرانی و بانک‌های خارجی هم راه سختی را پیمود. در این میان تحریم بانک مرکزی روابط تجاری را به مشکلی بزرگی رو به رو کرد؛ بیشترین آسیب در این حوزه به بازگشت پول نفت ایران به عنوان شاخص‌ترین محصول صادراتی و بر

تحریم بانک و سیستم مالی و پولی کشور

مهرنوش ترابی و سناژ وصالی در تحقیقی به موضوع تأثیرات تحریم بانک‌ها بر روی سیستم پولی و مالی کشور پرداخته‌اند. در این تحقیق به ده مورد اشاره شده که شناسایی آنها می‌تواند بررسی کرد.

افزایش معاشره در خصوص منابع بانک

از آنجایی که ایرانیان زیادی با شعب خارج از کشور دارای مراودات مالی هستند، با اعمال این تحریم‌ها بخش اعظمی از منابع بانک‌ها در این کشورها به مخاطره می‌افتد. در عین حال برخی از مشتریان خارجی نیز مراوداتی با این شعب داشته‌اند که منجر به سخت‌تر شدن فرآیند تجارت با شرکت‌ها و افراد ایرانی و افزایش هزینه‌های آن می‌شود.

افزایش مطالبات

با اعمال تحریم و محدودیت شرکت‌ها در تأمین منابع ارزی مورد نیاز خود از طریق بانک‌ها، مشتریان می‌توانند در صورت نیاز خود از طریق کشتیش اعتبار تأمین می‌کنند دچار مشکل شده و به دلیل تکمیل بودن تسهیلات ارزی و ریالی در فرآیند تولید، نمی‌توانند محصولات خود را طبق زمانبندی پیش‌بینی شده تولید کنند. از این رو به دلیل عدم توانایی در بازپرداخت تسهیلات خود، به نظر می‌رسد که بانک‌های تحریم شده در کوتاه مدت با افزایش مطالبات مواجه شوند.

تأثیر بر ریسک اعتباری

از زمین شروع اولین تحریم علیه بانک‌های ایرانی به دلیل نگرانی از بابت امنیت صادرات، ریسک اعتباری در زدها و ایران افزوده و نرخ فروش بیمه صادرات کالا به ایران رو به افزایش است که این مورد منجر به افزایش هزینه‌ها و قیمت نهایی کالاهای صادراتی به ایران می‌شود.

۲۰ میلیارد دلار دارایی‌های ایران در چین ذخیره می‌کند. کره جنوبی، ژاپن، ترکیه، هند و امارات متحده عربی از دیگر شرکای تجاری ایران هستند که دارایی‌های حاصل از مبادلات نفتی و غیر نفتی ایران در اثر تحریم‌های بانکی در این کشورها بلوکه شده است.

تحریم‌ها و سد شدن تجارت

تحریم‌های بانکی علاوه بر مشکلاتی که برای انتقال وجوه ارزی حاصل از صادرات محصولات نفت و پتروشیمی ایجاد کرده، راه بازگشایی رانیز برای ارتباط بانکی با کشورهای خارجی سد کرده. حجم کل تجارت بین‌المللی اقتصاد ایران رقمی حدود ۱۴۰ تا ۱۵۰ میلیارد دلار و تولید ناخالص داخلی رقمی بالغ بر ۲۷۰ تا ۲۸۰ میلیارد دلار است. اقتصاد ایران می‌تواند با توجه به این نسبت‌ها یک اقتصاد بین‌المللی نبیند.

ممنوعیت استفاده از خدمات سوئیفت (موسسه بین‌المللی نقل و انتقال مالی بین بانکی) جهت تسویه حساب‌های بانکی، بسته شدن ال سی و اخذ ضمانت نامه‌های تجاری از طریق سیستم بانکی، واردات و صادرات را با بحران روبه‌رو کرده. افزایش قیمت تمام شده کالای وارداتی یکی از اثرات این تحریم بوده. بدون یک نمونه می‌توان به گزارش رویترز از مشکلات پرداخت پول به دلیل تحریم‌های بانکی علیه ایران اشاره کرد که ورود محصولات غذایی تجاری به کشور را سخت کرده است. این گزارش با بررسی آمار کشتی‌ها از مختل شدن ترانزیت کالا به ایران خبر می‌دهد.

در این گزارش به سخنان سخنگوی یک شرکت بازرگانی غذایی آمریکایی که برای ایران، کالا تأمین کرده است اشاره می‌شود که می‌گوید: «بسیاری از بانک‌های بین‌المللی سه دلیل نگرانی از تحریم یا جریمه شدن در مبادلات مالی با ایران مشترک نمی‌کنند.» رویترز در نتیجه‌گیری خود می‌گوید: «بانک‌های ایرانی متعددی از دسترسی به سیستم پرداخت بین‌المللی سوئیفت محروم شده‌اند که این امر به مشکلات تأمین مالی فرود آمده است.»

ممنوعیت استفاده از خدمات سوئیفت
(موسسه بین‌المللی نقل و انتقال مالی بین بانکی) جهت تسویه حساب‌های بانکی، بسته شدن ال سی و اخذ ضمانت نامه‌های تجاری از طریق سیستم بانکی، واردات و صادرات را با بحران روبه‌رو کرده. افزایش قیمت تمام شده کالای وارداتی یکی از اثرات این تحریم بوده. بدون یک نمونه می‌توان به گزارش رویترز از مشکلات پرداخت پول به دلیل تحریم‌های بانکی علیه ایران اشاره کرد که ورود محصولات غذایی تجاری به کشور را مختل کرده است.

اثرات مثبت تحریم‌ها

تحریم‌ها در کنار اثرات منفی‌ای که در اقتصاد ایران گذاشته‌اند، روی دیگری هم دارند که پروفیسور محسن‌هاشم پسران از نامزدهای احتمالی کسب‌کار و توبیخ اقتصاد در سال ۱۳۹۳ به آن اشاره می‌کند. وی معتقد است تحریم‌های اعمال شده به عنوان یک فرصت معتم برای رهایی اقتصاد کشور از وابستگی به درآمدهای نفتی است.

از سوی دیگر در شرایطی که تحریم بانک‌های دولتی بر فعالیت‌های ارزی و بین‌المللی آن‌ها اثر گذاشته، کارشناسان معتقدند تحریم موجب تداوم و رقابت بیشتری در بخش خصوصی شده و آن‌ها مانند بسیاری در بحران عمل کرده‌اند.

موتوئیل و توئنگی، تحسینگر اندیشکده «پیمان دفاع از ماکراسی» در مقاله‌ای پیرامون تحریم‌های وضع شده علیه ایران به دولت امریکا تذکره می‌دهد که بسیاری از بانک‌ها و مراکز مالی ایران با سیستم بانکی بین‌المللی ارتباط ندارند و به همین دلیل تشدید تحریم‌ها علیه ایران بی‌تأثیر خواهد بود. او توضیح می‌دهد: «جانش اصلی علیه ایران نهاد‌های مالی، مؤسسات و بانک‌های خصوصی و با مستقل از دولت این کشور هستند که می‌توانند از نتایج تحریم معصوم بمانند.»

رشد بانکداری خصوصی ایران در سال‌های اخیر نشان می‌دهد این بانک‌ها هر چند به صورت کامل از تحریم معصوم نباشند اما امکان فعالیت را در جای خود داشته‌اند. از سوی دیگر به قول تحسینگر «لماستور» این بانک‌ها خصوصاً در شرایط پس از برداشته شدن تحریم‌ها می‌توانند نقش آفرینی کنند.

کاهش اعتماد فروشندگان بین‌المللی به سیستم بانکی

اعتماد فروشندگان بین‌المللی نسبت به بانک‌های ایرانی به شدت کاهش یافته به طوری که به عدم انجام مراودات با این بانک‌ها تأکید می‌کنند و توسعه این موضوع در سطح وسیع بانکی بسیار حیران‌ناپذیر خواهد بود.

تحویل هزینه‌های تأمین مالی

افزایش نرخ حق بیمه تسهیلات، نرخ تزیین اسناد ایران در بانک‌های خارجی، کارمزدهای بانکی پرداختی در مراد با بانک‌های خارجی، هزینه خرید از واسطه‌ها، هزینه کارمزد کشتیش اعتبارات اسنادی و نهایتاً هزینه‌های دیگری که کارگران بانک‌ها، از جمله هزینه‌هایی هستند که بانک‌ها، تحریم شده می‌بایست با آن مواجه شوند.

کاهش اعتماد عمومی به نظام بانکی

مهم‌ترین عاملی که کلیه بانک‌های تحریم شده را در برمی‌گیرد امکان کاهش اعتماد عمومی به نظام بانکی در داخل کشور و خروج بیشتر سرمایه از کشور به دلیل افزایش زمان و هزینه (در قسمت ورود کالا و خدمت از طریق کشتیش‌ها) سرایت آن به سایر بخش‌ها به خصوص در بخش تولید است. به این موارد می‌توان کاهش سودآوری بانک‌ها در شرایط تحریم را هم اضافه کرد. یکی از منابع اصلی سودآوری بانک‌ها، خدمات بانک‌داری بین‌المللی می‌باشد که با توجه به تحریم‌ها، این بخش از درآمدها به طور کامل متوقف خواهد بود و نظام بانکی باید به سمت ایجاد سود از محل بانکداری داخلی روی آورد.

دکتر شکوه

حسین آبادی /
سرپرست واحد تطبیق
قوانین و مقررات
بانک خاورمیانه

شکوه حسین آبادی،
سرپرست واحد تطبیق
قوانین و مقررات
بانک خاورمیانه است.
وی وکیل پایه یک
دادگستری و عضو
کانون وکلای مرکز است.
در دوره کارشناسی
دانشجوی ممتاز حقوق
بوده و کارشناسی ارشد
حقوق تجارت بین الملل
از دانشگاه سیتی لندن
دارد. شکوه حسین
آبادی دکترایش را در
همین رشته در کینگز
کالج به پایان رسانده
و موضوع پایان نامه
دکترایش "قدرت در
داوری سرمایه گذاری
خارجی" است. وی در
دانشگاه های کینگز
کالج، آزاد و کانون و کلا
تدریس کرده است.

نگاهی حقوقی به تحریم‌های بین‌المللی

1 تعریف تحریم
در داخل مرزهای ملی، اجرای قوانین و مقررات در روابط بین‌المللی توسط مرجع بی‌طرفی (نظام قضایی) تضمین می‌شود. این امر در عرصه بین‌المللی به علت ماهیت حقوقی آن و فقدان مقام ثالث تضمین‌کننده با دشواری‌هایی همراه بوده است. به همین سبب تضمین اجرای قانون توسط طرف ذینفع و یا نهاد سازمان‌های بین‌المللی از قبیل سازمان ملل صورت نمی‌پذیرد. این ضمانت اجرا در سطح بین‌المللی گاه در قالب «تحریم» اعمال می‌شود. در مفهوم عام، تحریم‌ها اقدامات محدودکننده‌ای هستند که یک طرف (فرستنده) به طرف دیگر (هدف) اعمال می‌کند. در مفهوم اخص کلمه تحریم‌ها ابزاری در راستای برقراری صلح و امنیت بین‌المللی هستند. به عبارت دیگر، تحریم‌ها وسیله حفظ نظم جهانی اند و علت اعمال این گونه اقدامات جلوگیری از نقض حقوق بین‌الملل، حقوق بشر و به طور کلی جلوگیری از سیاست‌هایی است که ناقض حاکمیت قانون می‌باشند. اختلاف نظر‌های بسیاری میان صاحب نظران در خصوص هدف تحریم وجود دارد. عده‌ای هدف تحریم‌ها را تنبیه و مجازات

2 تحریم مفهومی است که امروزه نه تنها در ایران بلکه در جامعه بین‌المللی بیش از پیش موضوعیت پیدا کرده است و لذا داشتن شناخت کلی از آن در تحلیل وضعیت داخلی و خارجی کشورمان و شرایط بین‌المللی اهمیت بسیار دارد.

تحریم مانند سایر مفاهیم علوم اجتماعی مفهومی پیچیده و نظری است که البته شرایط سیاسی روز بین‌المللی بر پیچیدگی این مفهوم می‌افزاید. لذا درک دقیق این مفهوم نیازمند مطالعه علمی عمیق و بنیادین است. چنین مطالعه تحلیلی در قالب یک مقاله امکان‌پذیر نیست. هدف این مقاله صرفاً ارائه شناخت کلی از مفهوم تحریم و مبانی آن در عرصه بین‌المللی است که در چهار بخش شرح داده شده است.

است که این اقدامات را با بر اساس مقررات امنیتی ایالات متحده آمریکا و یا سازمان ملل متحد انجام می دهد.

سایر دولت هایی که از قدرت نسبتاً بالایی در جامعه بین المللی برخوردارند نیز مانند بریتانیا و سوئیس، عمدتاً در تبعیت از قطعنامه های سازمان ملل و در صورتیکه عضو اتحادیه اروپا باشند، در چارچوب سیاست های این اتحادیه به اقدام به تحریم می کنند.

۴ آثار تحریم

بحث های نظری گسترده ای در خصوص اثربخشی و کارایی تحریم ها وجود دارد. عده ای را عقیده بر این است که تحریم ها ابزاری ناکارآمد بوده و هیچ اثری بر رفتار دولت ناقض مقررات ندارد. از سوی دیگر عده ای معتقدند تحریم ها وسیله ای مفید در راستای نیل به اهداف فرستنده تحریم محسوب می شود. دیدگاه میانه بر این است که آثار تحریم نسبی بوده و عوامل متعددی در تعیین شدت و درجه آن دخیل هستند. یکی از مهمترین عوامل اثرگذار در این حوزه قدرت است؛ با توجه به رابطه تحریم و قدرت، اثربخشی تحریم نیز معمولاً قدرت نسبی تحریم کننده و تحریم شده هستند. هرچه دولت تحریم شده وابستگی بیشتری به تحریم کننده و یا سایر دولت های حامی تحریم داشته باشد، قدرت آن دولت کمتر و اثربخشی تحریم نیز کمتر و ملموس تر می شود. از سوی دیگر هرچه استقلال دولت تحریم شده بیشتر و دسترسی آن به منابع ارزشمند و کمیاب از قبیل نفت، گاز و تکنولوژی بیشتر باشد، تاثیر تحریم با شرایط متفاوت تر و سرعت کمتری بروز پیدا می کند. همچنین هرچه قدرت دولت یا سازمان تحریم کننده بیشتر بوده و از حمایت دولت های قدرتمند دیگر نیز برخوردار باشد، این وحدت و یکپارچگی روند تاثیر تحریم بر دولت تحریم شونده را افزایش می دهد.

به طور کلی تحریم می تواند آثار گسترده ای در وضعیت داخلی و بین المللی دولت تحریم شده داشته باشد. در عرصه داخلی از جمله آثار تحریم می توان به تورم، کاهش واردات و صادرات، کاهش تولیدات داخلی، رکود، افزایش بیکاری، نارضایتی مردم و در نهایت عدم مشروعیت دولت اشاره کرد؛ اما مهمترین اثر تحریم در عرصه بین المللی، انزوای دولت تحریم شده است که خود می تواند منتهی به آثار داخلی از جمله موارد اشاره شده مانند کاهش واردات و صادرات شود. لذا آثار تحریم ها در نظر گرفتن عواملی از قبیل قدرت سیاسی، اقتصادی و سایر موارد، به درجات مختلف به صورت زنجیره ای بر وضعیت داخلی و خارجی دولت تحریم شده اثرگذار می شود. همانطور که اشاره شد تحریم ها و آثار گسترده ای که به دنبال دارند، گاه با هدف تغییر رفتار دولت تحریم شده صورت می گیرند و گاه هدفی جز تنبیه و مجازات ندارند که مورد اخیر گاه نه تنها موجب برقراری نظم بین المللی نشده بلکه می تواند تنش هایی از قبیل اختلافات بیشتر بین دولت ها، نقض حقوق بشر در خصوص مردم در کشور تحریم شده، رواج دلالتی و افزایش هزینه های کاذب و گزاف در سرواغات تجاری بین المللی را به دنبال داشته باشد.

در پایان این سؤال به ذهن می آید که آیا تحریم مناسب ترین روش برقراری صلح و امنیت در عرصه بین المللی محسوب می شود؟

قابل تقسیم هستند. لازم به ذکر است موضوع تحریم ها عمدتاً مسایل حساس و مهم بین المللی می باشند. از بعد فرستنده تحریم، تحریم ها به یک جانبه، چند جانبه و تحریم های سازمان های بین المللی منقسم می شوند. تحریم های یک جانبه، تحریم هایی هستند که توسط یک دولت علیه دولت هدف اعمال می شود. مانند تحریم ایالات متحده آمریکا علیه ایران. تحریم های چند جانبه، تحریم دولت می هستند؛ مانند تحریم اسرائیل توسط کشورهای عرب در سال ۱۹۵۴. نهایتاً تحریم های سازمان های بین المللی است که مهمترین نمونه آن تحریم شورای امنیت سازمان ملل متحد که بصورت قطعنامه علیه دولت ناقض مقررات بین المللی صادر می شود. نوع دیگر تقسیم بندی تحریم ها از جهت دامنه اجرا است که تحریم های اولیه و ثانویه از انواع آن می باشند. تحریم های اولیه، تحریم هایی را دربر می گیرد که فرستنده علیه دولت دیگر صادر می کند به طوری که نقض مقررات توسط دولت ناقض در خاک دولت فرستنده تحریم صورت گرفته و یا به نحوی به آن مرتبط باشد. در تحریم های ثانویه فرستنده تحریم دامنه اعمال تحریم را گسترش داده و دولت ثالثی را که دارای ارتباط با یک دولت تحریمی است را تحریم می نماید. هر چند که روابط دولت ثالث و دولت تحریمی به فرستنده تحریم مرتبط نیست. برای مثال، دولت آمریکا یک بانک چینی را به علت روابط تجاری با وزارت نفت عراق (که تحریمی است) تحریم می نماید. تحریم بانک چینی توسط آمریکا یک نوع تحریم ثانویه محسوب می گردد.

۳ منابع تحریم

ماهیت تحریم به گونه ای است که ارتباط مستقیم با قدرت پیدای می کند به عبارت دیگر فرستنده تحریم اصولاً می بایست دارای قدرت نسبی در جامعه بین المللی بوده و عملکرد آن، تاثیر قابل ملاحظه ای در وضعیت دولت تحریم شده و سایر دولت ها ایجاد نماید. با این توضیح تحریم از منابع مختلفی صادر می شود که مهمترین آن ها سازمان ملل متحد است. فصل هفتم منشور سازمان ملل متحد تحت عنوان «اقدام در خصوص تهدید علیه صلح، نقض صلح و اعمال متجاوزانه» می باشد.

اقدامات مذکور در طیف وسیعی از اقدامات اقتصادی تا اقدامات نظامی منبسط می شوند بر اساس ماده ۳۹ منشور شورای امنیت صلاحیت تشخیص وجود تهدید یا نقض صلح و واکنش متناسب با آن را دارد. این واکنش ممکن است در قالب های مختلفی از جمله هشدار، تحریم اقتصادی و یا حمله نظامی باشد. یکی دیگر از منابع صادر کننده تحریم اتحادیه اروپا است که گاه مستقلاً در راستای اجرای سیاست مشترک خارجی و امنیتی CFSP و گاه در پیروی از سیاست های سازمان ملل اقدام می نماید. ایالات متحده آمریکا نیز به عنوان یکی از قدرتمندترین دولت های جهان نقش قابل ملاحظه ای در زمینه تحریم های بین المللی داشته است. دفتر کنترل دارایی های خارجی در خزانه داری دولت آمریکا OFAC دارای اختیارات لازم در خصوص صدور تحریم و توقیف اموال

دولت خاطی می دانند. عده ای دیگر را نظر بر این است که هدف اصلی تحریم نه تنبیه و مجازات، بلکه تغییر رفتار و رویه دولت ناقض مقررات است؛ هر چند که در موارد بسیاری این دو با یکدیگر خلط شده و با توجه به شرایط و اوضاع و احوال یکی بر دیگری پیشی می گیرد. هدف تحریم، نقش تعیین کننده ای در اثربخشی و کارایی آن دارد.

۲ انواع تحریم

تحریم ها از جهات مختلف قابل تقسیم بندی و بررسی هستند؛ از لحاظ موضوع، تحریم ها به انواعی از قبیل تحریم های اقتصادی، تحریم های مربوط به تسلیحات، تحریم های مربوط به ممنوعیت سفر، تحریم های مربوط به محدودیت های سیاسی و تحریم های حقوق بشری

هر چه دولت تحریم شده وابستگی بیشتری به تحریم کننده و یا سایر دولت های حامی تحریم داشته باشد، قدرت آن دولت کمتر و اثربخشی تحریم سریع تر و ملموس تر می شود. از سوی دیگر هر چه استقلال دولت تحریم شده بیشتر و دسترسی آن به منابع ارزشمند و کمیاب از قبیل نفت، گاز و تکنولوژی بیشتر باشد، تاثیر تحریم با شرایط متفاوت تر و سرعت کمتری بروز پیدا می کند.

^۱ Common Foreign and security policy

^۲ Office of Foreign Assets Control

سوئیفت چگونه ایران را تحریم کرد؟

تحریم بانکی، فرآیند اثر گذاری و پیامدها

سروش صاحب فصول / روزنامه نگار

بانکی ایران تأکید کرده بود و چنین به نظر می‌رسید که به نوعی در سدد آن برآمده است تا محدود عمل چنین محدودیت‌هایی را فراتر از خدمات سوئیفت گسترش دهد. لذا در این قانون با ذکر یک عبارت کلی امکان دسترسی سوئیفت بانکی به هر نوع شبکه واسط جایگزین را نیز مورد هدف قرار داده است. با وجود این برخی از کارشناسان افکار می‌گویند که چنین اقدامی در زمینه قطع ارتباط شرکت سوئیفت با برخی از بانک‌های ایرانی که به بانک‌ها «چیز سهامداران شبکه سوئیفت» بوده‌اند، با برخی از سواد و مفاد قوانین حقوقی بی‌ارتباط است. مثلاً «آزادی نقل و انتقال سرمایه» مندرج در «معاهده نحوه عملکرد اتحادیه اروپا» و «اتسنامه صندوق بین‌المللی پول» در تضاد است و در خصوص نسبت چنین اقدامی با قرار دادهای دو جانبه بین «دولت ایران و دولت بلژیک» و «بانک‌های ایرانی و سوئیفت» نیز ابهاماتی مطرح شده است.

به این ترتیب، هر چند در ابتدا گفته می‌شد قطع ارتباط سوئیفت با برخی از بانک‌های ایرانی «ناقص است و ماهیت حقوقی چنین تصمیم‌گیری، بوده و حتی مقرر شده بود دولت ایران به دنبال این اقدام از سوئیفت شکایت کند، اما به دلیل همین موضوع، یعنی «عضویت بلژیک در اتحادیه اروپا» و «مزموم تعهد سوئیفت به عنوان یک شرکت بلژیکی از قوانین بلژیک و در نتیجه قوانین اروپا»، دولت ایران دریافت که چنین شکایتی به جز هزینه حقوقی نتیجه دیگری به دنبال ندارد و در نتیجه از اقدام این اقدام منصرف شد.

البته پیش از این «اتسار سوئیفت ژورنال» در گزارشی به نقل از مقامات سوئیفت اذعان کرده بود که «بانک‌های ایرانی موفق شده‌اند تحریم بانکی را که با هدف قطع ارتباط سوئیفت با ایران با سیستم جهانی تدوین و به اجرا گذاشته شده بود، دور زده و حتی کنند. به گفته مقامات سوئیفت بانک‌های ایرانی برای دور زدن تحریم سوئیفت به روش‌های بسیار ساده‌تر روی آورده و از تغیر یا ایجابی برای دریافت و فرستادن دستورها بهره گرفته‌اند. روشی که اگر چه چندان ایمن نیست، اما راهی مناسب برای تحریم‌های یک جانبه بوده است، اما فعالان اقتصادی ریسک این اقدام را بالا می‌دانند.»

پس از فراز و نشیب‌های فراوان و ناگشایشی که در مذاکرات هسته‌ای میان ایران و کشورهای ۱+۵ به دست آمد، موضوع برقراری ارتباط مجدد بانک‌های ایرانی با سوئیفت مطرح شد. پس از این اتفاقات بود که برخی نمایندگان‌های شرکت سوئیفت برای ارائه خدمات به بانک‌های رفع تحریم شده برآنی تعارض شدند و حتی لغو کلی تحریم سوئیفت و اتصال مجدد بانک‌های لغو تحریم افزایش یافت. خصوصاً اینکه بعد از لغو تحریم تصادفی از بانک‌های ایرانی، این ذهنیت تقویت شده بود که نوبت به برقراری ارتباط سوئیفت با ایران رسیده است.

این پیش‌بینی که هر هنوز کاملاً محقق نشده است اما خوشبختانه بانک، خارجه راه موفق شد «موج‌های لازم را از سوئیفت بگیرد و ارتباط با بانک خارجه‌مانه در بین شبکه برقرار شد. بانک خارجه‌مانه از این امکان برای واردات در دو مواد غذایی و تجهیزات دارویی استفاده می‌کند.

«تیردهای اقتصادی» سکه رایج دنیای امروز شده است. این تیردها گاه به خودی خود در راستای تفوق و برتری اقتصادی کشوری بر کشور دیگر در می‌گیرند و زمانی به هدف تحت فشار قرار دادن کشورها در حوزه سیاسی، عمیق و گسترده استفاده از این شیوه برای اعمال سلطه سیاسی بر کشورها از آن رو افزایش پیدا کرده است که طی سده‌های اخیر توانایی‌ها و روابط تجاری و اقتصادی در جهان اهمیتی رویه تزیید و راهبردی پیدا کرده‌اند و به همین خاطر نیز امکان تأثیر گذاری بر رویکردهای سیاسی و دیپلماتیک دولت‌ها از طریق اقتصادی افزایش یافته است. همزمان با این تحولات، نقش و اهمیت بانک‌ها به عنوان یکی از کلیدی‌ترین نهادهای فعال در مناسبات تجاری و مالی، روندی جهشی داشته است. بانک‌ها در اقتصاد امروز پا را فراتر از گسترده‌های جغرافیایی رسمی نهاده‌اند و با ایجاد شبکه‌های بین‌المللی و نهادهای رسمی، شبکه‌ای گسترده و در هم تنیده از تبادلات مالی و اعتباری را در جهان هدایت می‌کنند. در سمت در چنین شرایطی کشور و نظام و شبکه بانکی ما درگیر یکی از گسترده‌ترین و کم‌سابقه‌ترین جنگ‌های اقتصادی تاریخ جهان شد و به پنهان‌واهی و غیر قابل پذیرش فعالیت‌های هسته‌ای، مورد شدیدترین تحریم‌های اقتصادی قرار گرفت. تا جایی که دامنه این تحریم‌ها ابتدا از بانک‌های دولتی آغاز شد و در ادامه به بانک‌های خصوصی رسید و نهایتاً شامل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نیز شد.

مکانیزم اثر گذاری تحریم‌ها

یکی از کسب‌ترین خدمات بانکی در دنیای پرسرعت و پیچیده امروز، انتقال مطمئن و سریع پول است. این خدمت هم از لحاظ برقراری ارتباطات تجاری بین‌المللی و هم از لحاظ هم‌سازی امکان حضور و فعالیت شهروندان یک کشور در سایر نقاط جهان از اهمیت فوق‌العده‌ای برخوردار است. عمده‌ترین مسائلی که در تحریم‌های بانکی (چه این تحریم‌ها در مورد بانک‌های تجاری اعمال شود و چه در مورد بانک مرکزی) وجود دارد، قطع ارتباط بانک‌ها از طریق سوئیفت با سایر بانک‌ها در نقاط دیگر جهان است. سوئیفت جامعه جهانی ارتباطات بانکی بین‌المللی است و مرکز آن در کشور بلژیک است و مؤسسات مالی در سراسر جهان از این سیستم جهت تبادل اطلاعات مالی محرمانه خود استفاده می‌کنند. رشد چشمگیر سوئیفت در مورد برقراری از مزایای فراوان این سیستم برای بهره‌برداران است که مهمترین آن‌ها استاندارد، قابلیت اطمینان، امنیت، سرعت، کاهش هزینه‌ها، قابلیت دستیابی، تسویه سریع و هم‌زمان حساب‌ها است. مرسوم‌ترین و در عین حال پذیرفته‌شده‌ترین روش انتقال پول در شبکه بانکی دنیا در حال حاضر سوئیفت است که از دهه ۱۹۷۰ میلادی به عنوان اصلی‌ترین روش انتقال پول بین بانک‌ها و تجارت جهانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

امروز بخشی اعظمی از تبادلات پولی با استفاده از سوئیفت انجام می‌گیرد و درست به همین خاطر نیز در جریان اعمال تحریم‌های اخیر علیه کشور ما، خصوصاً از زمان تشدید تحریم‌های بانکی، تحریم‌کنندگان قطع ارتباط شبکه بانکی ایران با سوئیفت سوئیفت در دستور کار قرار دادند. در این شرایط نهادهای مالی و بانک‌های ایرانی هم که برای نقل و انتقال ارزی خود به خصوص در حوزه تجارت نفت، به این سازمان پیوسته بودند، دچار چالش‌هایی شدند. اسوشیته‌پرس هم‌زمان با قطع ارتباط بانک‌های ایرانی با سوئیفت گزارش داد: «هر چه پیش از ۴۰ نهاد مالی ایران در این سازمان مالی جهانی عضویت دارند اما پیرو اعمال تحریم‌های اتحادیه اروپا از ۲۷ اسفند ۹۰ این سازمان از به خدمت خود به ایران قطع کرد و ۸۹ درصد تجارت خارجی ایران که از سوسی این ۴۰ نهاد مالی دارای کد سوئیفت انجام می‌شد، قطع شد.» برخلاف تصور غالب اما شبکه سوئیفت با بانک‌های ایرانی را تحریم نکرده بود و به دلیل «بلژیکی» بودن شرکت سهامداران و «لزوم تبعیت از قوانین بلژیک در تحریم ایران»، سوئیفت ارتباط خود با بانک‌های ایرانی را قطع کرد. به عبارت دیگر، تحریم‌های اتحادیه اروپا که توسط خزانه‌داری بلژیک نیز تأیید شده، شرکت‌های بلژیکی مانند «سوئیفت» را از ادامه ارائه خدمات ویژه مرتبط با تبادلات مالی در «بانک‌های ایرانی» مشمول تحریم منع کرد. هر چند، برخی گزارش‌ها حاکی از این است که آمریکا نیز می‌تواند بر ضرورت محروم ساختن بانک‌های ایرانی مشمول تحریم از دسترسی به سیستم‌های واسطه و پیام‌رسانی ملی در جهت دوم عمل فشار بر سیستم

تحریم‌ها: از گذشته تا امروز تحریم‌هایی که تاریخ ساز شدند

شیرین اسماعیلی / روزنامه‌نگار

تحریم‌ها و واژه‌ای است که در سال‌های گذشته در کشور ما زیاد شنیده شده است؛ از تحریم آجیل گرفته تا تحریم‌های بین‌المللی. تحریم در فرهنگ فارسی معین این گونه توضیح داده شده است: نارواشمر دن، قطع یا محدود کردن مناسبات تجاری و سیاسی به عنوان اقدامی تنبیهی توسط یک یا چند دولت علیه کشوری که قوانین بین‌المللی را نقض کرده است. اگر تحریم را به تحریم‌های دیپلماتیک، نظامی، اقتصادی، ورزشی و تحریم اشخاص تفکیک کنیم می‌بینیم که برای کشور ما مجموعه‌ای از این تحریم‌ها در نظر گرفته شده است. از نمونه تحریم‌های ورزشی می‌توان به تحریم کشور یوگوسلاوی از حضور در رقابت‌های جام ملت‌های سال ۱۹۹۲ در سوئد اشاره کرد که تیم جایگزین (دانمارک) قهرمان رقابت‌ها شد. این تحریم طبق قطعنامه ۷۵۷ شورای امنیت سازمان ملل متحد بر ضد یوگوسلاوی به دلیل عدم تمکین به خواسته‌های جهانی در مورد جنگ داخلی به اجرا در آمد.

سابقه تحریم‌های بین‌المللی به دوره حکومت آپارتاید در آفریقای جنوبی بر می‌گردد. از دیگر کشورهایی که تحت تحریم‌های بین‌المللی قرار گرفته‌اند می‌توان به کوبا، زیمبابوه، برمه و عراق اشاره کرد. این تحریم‌ها لزوماً منجر به بهبود اوضاع در کشور های تحریم شده یا ترسیم روابط سیاسی نشده است. به گفته مقامات آمریکایی تاکنون سخت‌ترین و پرهزینه‌ترین تحریم‌ها بر ضد ایران وضع شده‌اند که نه تنها باعث عقب نشینی ایران از مواضعش نشده بلکه در مواردی باعث تحکیم مواضع کشور نیز شده است. تحریم در فرهنگ ایران دارای جایگاه مشخصی است. برای نمونه می‌توان به تحریم تنباکو توسط میرزای شیرازی اشاره کرد. این مدل تحریمی که از سوی مرده نسبت به یک کالا یا خدمات انجام می‌گیرد به «بایکوت» نیز معروف است. واژه بایکوت از نام چارلز بایکوت گرفته شده است که در قرن ۱۹ رفتاری بازرگانی را انجام داد که منجر به عدم همکاری آنان با وی شد. روزنامه تایمز لندن در نوامبر سال ۱۸۸۰ از این واژه برای «سنزوی ساختن سازمان یافته» بهره گرفت.

اولین گونه از تحریم‌های بین‌المللی بر ضد ایران در دوران نخستین وزیری دکتر محمد مصدق از سوی دولت بریتانیا بر ضد جریان ملی شدن صنعت نفت اعمال شد و اولین قطعنامه شورای امنیت بر ضد ایران در آن دوران صادر شد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی به واسطه تسخیر سفارت ایالات متحده در تهران معروف به لانه جاسوسی، آمریکا تحریم‌های گسترده‌ای را علیه ایران وضع کرد که همچنان ادامه دارد. در سال ۱۹۹۵ بیل کلینتون، رئیس جمهوری آمریکا، تحریم‌هایی را علیه شرکت‌هایی که در صنعت نفت ایران سرمایه‌گذاری می‌کردند اجرایی کرد. در سال‌های اخیر سه قطعنامه از سوی شورای امنیت سازمان ملل تصویب شده که شرایط کشور را سخت‌تر کرده است. در کنار این تحریم‌ها، آمریکا و اتحادیه اروپا تحریم‌های وسیع‌تری را بر ضد مؤسسات مالی و اقتصادی کشور مان وضع کرده‌اند.

تحریم نفت و سیستم بانکی ایران از شدیدترین تحریم‌ها بر ضد کشورمان بوده است که تولید نفت را به زیر یک میلیون بشکه در روز رساند و بیش از ۸۰ درصد معاملات تجاری را که از طریق سوئیفت انجام می‌گرفت، مختل کرد. بانک اسلامی نو که پیشتر پل نفت ایران از آن طریق برای کشورمان ارسال می‌شد و پس از آن بانک مرکزی ایران در فهرست تحریم‌ها قرار گرفته‌اند.

از ابتدای آذرماه ۱۳۹۲ که توافق ژنو شکل گرفت، بر میزان تحریم‌ها افزوده نشده و با رسیدن به مواعد توافق نهایی، پیش‌بینی می‌شود که از شدت تحریم‌ها نیز کاسته شوند. تحریم‌ها نیز مستقیماً بر اقتصاد کشور و رشد اقتصادی می‌شود که از حذف آن‌ها و برنامه‌ریزی برای آینده به مرور رشد اقتصادی کشور بالاتر خواهد رفت و با ایجاد فرصت در بخش تولید و کشاورزی می‌توان نسبت به رونق آینده‌های روشن امیدوار بود.

تحریم نفت و سیستم بانکی ایران از شدیدترین تحریم‌ها بر ضد کشورمان بوده است که تولید نفت را به زیر یک میلیون بشکه در روز رساند و بیش از ۸۰ درصد معاملات تجاری را که از طریق سوئیفت انجام می‌گرفت مختل کرد.

توصیه‌هایی که نباید فراموش کرد

امنیت بیشتر در بانکداری مجازی

پيام طراوتی / کارشناس مدیریت ارتباطات بانک خاورمیانه

استباهات انسانی است تا حمله سایبری؛ اشتباهات انسانی هم فقط با دقت بسیار زیاد و هوشمندی کاربر، به حداقل می‌رسد. فرض ما بر این است که شما حداقل آشنایی با اینترنت و سیستم عامل و ویندوز را دارید و حساب بانکداری اینترنتی خود را فعال کرده‌اید و رمز آن را از شعبه بانکی که در آن حساب پس انداز دارید، دریافت کرده‌اید.

استفاده از اینترنت بانک، دارای مزایای زیادی از جمله جلوگیری از اتلاف وقت است که به راحتی نمی‌توان از آن گذشت. خیلی از ما بارها شنیده‌ایم که موقع انجام تراکنشهای مالی و خرید اینترنتی باید امنیت کامل را رعایت کنیم، اما مقوله امنیت، نسبی است و هرگز به طور صد در صد تأمین نمی‌شود. اکثر سواستفاده‌هایی که از حساب بانکی می‌شود ناشی از

موردی که در زیر آورده شده است، حدقل نکاتی است که شما در یک تراکنش مالی به صورت آنلاین باید آنها را رعایت کنید.

۱- حتماً رمز «اینترنت بانک» حساب خود را به صورت حداقل ۸ کاراکتر انتخاب کنید و آن را ترکیبی از حروف بزرگ و کوچک، اعداد و کاراکترهای ویژه نظیر «@»، «#»، «>»، «<» و مانند این قرار دهید. ترکیب در هر ریخته‌ای از سال تولد و شماره شناسنامه و شماره می و ایمیل شما می‌تواند رمز خوبی برای اینترنت بانک شما باشد که به خاطر بسیاری آن، سخت نخواهد بود.

نکته ۱: حداقل ماهی یکبار رمز عبور حساب اینترنت بانک خودتان را تغییر دهید که این امر امکان دسترسی غیرمجاز سایر افراد به آن را مشکل‌تر می‌کند.

نکته ۲: احتمالاً می‌دانید که هرگز نباید نام کاربری و رمز عبور اینترنت بانک خود را روی کاغذ، بدنه لپ‌تاپ و کنارتاب‌های بانک خودتان نگه دارید.

۳- وسیله‌ای که (هسکتاب، لپ‌تاپ، موبایل، تبلت، تلفن هوشمند و...) با آن می‌خواهید وارد حساب اینترنت بانک خود شوید یا خرید اینترنتی کنید، باید متعلق به خودتان باشد و عمومی نباشد. یعنی هرگز نباید از کافی‌نت و وسایلی که متعلق به شما نیست، به اینترنت بانک حساب خودتان وارد شوید. (این مورد را خیلی جدی بگیرید)

۳- اطمینان حاصل کنید، کامپیوتر شخصی که می‌خواهید از آن به حساب اینترنت بانک خود وارد شوید، قفل‌بند باشد.

۴- اگر از کامپیوتر شخصی با سیستم عامل ویندوز استفاده می‌کنید (هسکتاب، لپ‌تاپ، مینی لپ‌تاپ و یا نت) باید روی آن یک آنتی‌ویروس، یا بهتر است بسته امنیتی اینترنت (Internet Security) نصب شده باشد. نام چند مورد از برندهای بسته‌های امنیتی عبارتند از:

Kaspersky Internet Security, Eset Smart Security, Bitdefender Internet Security, Avira Internet Security, Avast Internet Security, COMODO Internet Security

۵- اگر از تلفن‌های هوشمند و تبلت‌هایی با سیستم عامل غیر ویندوز استفاده می‌کنید (نظیر iOS و Android) بهتر است روی آن یک آنتی‌ویروس نصب کنید و سپس به حساب اینترنت بانک خود وارد شوید.

دلیل توصیه موند به استفاده از نرم‌افزارهای امنیتی اینترنت این است که: «اگر به فزونی روی سیستم عامل کامپیوتر یا دستگاه هوشمندی که با آن می‌خواهید به حساب اینترنت بانک خود وارد شوید بنظر شده باشد، به راحتی می‌تواند رمز عبور و مشخصات محرمانه حساب شما را سرقت کند و از آن سواستفاده کند.»

دلیل توصیه موند به استفاده از نرم‌افزارهای امنیتی اینترنت این است که: «اگر بدافزاری روی سیستم عامل کامپیوتر یا دستگاه هوشمندی که با آن می‌خواهید به حساب اینترنت بانک خود وارد شوید بنظر شده باشد، به راحتی می‌تواند رمز عبور و مشخصات محرمانه حساب شما را سرقت کند و از آن سواستفاده کند»

6 هنگام ورود به حساب اینترنت بانک حتماً از مرورگرهای به روز شده مطمئن استفاده کنید. بعضی از مرورگرهای معروف به جز مرورگر پیش فرض وبسایت (Internet Explorer) عبارتند از:

Mozzila Firefox, Google Chrome, Opera, Comodo

تکنه: همیشه پرورزی سیستم عامل ریندرز، مرورگر وب، آنتی ویروس و سایر نرم افزارهایی که به صورت آنلاین به شما سرویس دهی می کنند، با به روز شدن کابینوی شما در مقابل آسیب های امنیتی شناخته شده بیشتر ایمن بماند.

7 هنگام اتصال به اینترنت برای استفاده از اینترنت بانک هرگز زوی پویان، پروکسی و هرگونه فیلتر شکن استفاده نکنید.

8 حتماً آدرس اینترنتی (URL) اینترنت بانک مربوط به بانک مقصد را با دقت بررسی کنید. این آدرس حتماً باید به «https» شروع شود و از همین ترتیب و ترتیب حروف الفبایی باشد که سایر صفحات وب سایت بانک مقصد را آن تشکیل شده اند. همیشه برای ورود به وبگاه بانک نشانی آن را مستقیماً در نوار نشانی مرورگر وارد کنید و از کلیک کردن روی لینک هایی که به مقصد وبگاه بانک به صورت ایمیل برایتان ارسال شده خودداری کنید. همچنین از لینک هایی که در ایمیل برایتان ارسال شده و به نظر می رسد: سونی بانک تن هم باشند به شدت بزرگتر باشید. این حقایق است که توسط خلاف کاران به کار گرفته می شود تا شما را به وب گاهی درست شبیه بانکتان هدایت کند، وقتی به خیال خود وارد حساب بانکی تن شدید در واقع مشخصات ورود به آن را در اختیار زده ها قرار داده یز تا به سادگی حسابتان را خالی کنند.

9 حتماً نام را در زمان رمز عبور زور را در: ترازو، اکاز صفحه کلید مجازی تعبیه شده در وبسایت بانک مقصد یا صفحه کلید مجازی رمز استفاده کنید.

10 حتماً سرویس «اطلاع رسانی پیامکی» حساب خود را همزمان با سرویس اینترنت بانک با هم فعال کنید که هر زمان وارد اینترنت بانک، خود شناسایی از طریق یک پیامک، به شدت اطلاع داده شود.

11 حتماً هنگام خروج از اینترنت بانک در وبسایت بانک مقصد، بر روی خروج از اینترنت بانک کلیک کنید و سپس مرورگر اینترنت را ببندید.

12 به طور دائم حساب تن را زوی نظر داشته باشید.

وقتی از میزان موجودی خود اطلاع نداشته باشید نمی توانید از بروز تغییر در آن باخبر شوید. باید حتماً حساب بانکی خود را حداقل به صورت هفتگی کاملاً بررسی کرده و از سحت تراکت های طولی هفته مطمئن شوید. یادتان باشد، شما صاحب یک حساب آنلاین هستید و هر لحظه می توانید به حساب تن دسترسی داشته باشید، پس هر موقع که وقت آزاد داشتهید این کار را انجام دهید و هرگز این کار را پشت گوش نیندازید.

13 همیشه وقتی کارتان تمام شد از حساب خود خارج شوید. همیشه بعد از اتمام کار از هر حسابی به زور کامل خروج شده و از خروج صحیح اطمینان حاصل کنید. خواه حساب ایمیل، خواه حساب مهمی مثل حساب بانکی.

به این کار احتمال سرقت اطلاعات حساب خود را کاهش می دهید. خوب است یک مرورگر را فقط به این کار اختصاص دهید و تنظیم کنید که بعد از هر بار بسته شدن، تاریخچه مرورگر پاک شود.

14 امکان ندارد بانک به شما ایمیلی ارسال و از شما مشخصات ورود به حساب بانکی را طلب کند. اگر ایمیلی (یا پیامک یا تماس تلفنی) دریافت کنید که در ظاهر از بانک شما ارسال شده است و چنین مشخصاتی را خواهد خواهد حتماً به آن شک کنید. ممکن است ترفندی برای به دست آوردن مشخصات حساب شما باشد. علاوه بر این، مراتب تماس های تلفنی ذخیره می شود که در آن ادعا می شود از طرف بانک شما است. بلشید.

اگر احساس کردید مورد مورد درخواست تماس غیرمعمول (چیزی غیر از سئوال شخصی حساب شما) ممکن است درست هم باشد، تلفن را قطع کنید و خودتان یا شخصی ای که در آن حساب، دار بد تماس گرفته و در صورت نیاز به سوالات آنها پاسخ دهید.

حتماً آدرس اینترنتی (URL) اینترنت بانک مربوط به بانک مقصد را با دقت بررسی کنید! این آدرس حتماً باید با «https» شروع شود و از همان ترتیب و ترتیب حروف الفبایی باشد که سایر صفحات وب سایت بانک مقصد از آن تشکیل شده اند. همیشه برای ورود به وبگاه بانک، نشانی آن را مستقیماً در نوار نشانی مرورگر وارد کنید و از کلیک کردن روی لینک هایی که به مقصد وبگاه بانک به صورت ایمیل برایتان ارسال شده خودداری کنید

سابقه تحریم های بانکی و اقتصادی ایران

دوره کارتر ۱۹۷۷-۱۹۸۱ م. ۱۳۵۵-۱۳۵۹ ش.ه

تحریم نفتی، به معنای عدم واردات نفت از ایران

مسدود کردن دارایی های ایران

تحریم واردات کالا از ایران

تحریم صادرات کالا به ایران

دوره ریگان ۱۹۸۱-۱۹۸۹ م. ۱۳۵۹-۱۳۶۷ ش.ه

۱۹۸۲، محدوده شدن کسب و کار و تسهیلات بین کسلی به ایران

در سال ۱۹۸۶، معاملات تسلیحاتی با ایران ممنوع شد

در سال ۱۹۸۷، واردات نفت از ایران ممنوع شد.

دوره بوش پدر ۱۹۸۹-۱۹۹۳ م. ۱۳۶۷-۱۳۷۱ ش.ه

در سال ۱۹۹۲، ممنوعیت معامله کالاهای دو منظوره یا ایران اعلام شد

قاسم زارع / روزنامه نگار

حامد اشتری / گرافیکست

دوره کلینتون ۲۰۰۱-۱۹۹۳ م.
 ۱۳۷۹-۱۳۷۱ ه.ش.
 ۱۹۹۵: ممنوعیت سرمایه گذاری برای توسعه میادین نفتی ایران ★
 ۱۹۹۵: ممنوع شدن هر نوع روابط تجاری با ایران ★
 ۱۹۹۶: کلینتون تحریم‌های قبلی خود را تشدید کرد ★

دوره بوش پسر ۲۰۰۹-۲۰۰۱ م.
 ۱۳۸۷-۱۳۷۹ ه.ش.
 همه موارد قبلی تحریم، تمدید شد ★

دوره اوباما از ۲۰۰۹ م.
 از ۱۳۸۷
 در این دوره نیز تحریم‌های قبلی تمدید شد ★

مهر ۸۷

وزارت خزانه داری آمریکا سه بانک ملی، ملت و صادرات را تحریم کرد

خرداد ۸۹

مجلس نمایندگان آمریکا لایحه تحریم آن دسته از شرکت‌هایی که با ایران معاملات تجاری دارند را به تصویب در آورد

دی ۸۹

وزارت خزانه داری آمریکا در اقدامی ۲۴ شرکت کشتیرانی بین‌المللی را به علت تجارت با ایران تحریم کرد

دی ۹۰

اوباما تحریم بانک مرکزی ایران را اعضا کرد

بهمن ۹۰

وزارت خزانه داری آمریکا در اقدامی پس از تصویب تحریم‌هایی علیه بانک مرکزی ایران، تحریم‌هایی را علیه بانک تجارت جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد

تیر ۹۱

۵۰ شرکت و موسسه مالی ایران مورد تحریم قرار گرفتند

دی ۹۱

وزارت خزانه داری آمریکا ۴۱ شرکت را در لیست تحریم‌های خود قرار داد.

خرداد ۹۲

۸ شرکت پتروشیمی تحت تحریم‌های آمریکا قرار گرفتند

باهوش تر می شویم

همانطور که در شماره قبیل داده بودیم، قسمتی از کتاب افزایش هوش مالی نوشته «رابرت کیوزاکی» را برای شما انتخاب کردیم که در ادامه می آید. این بخش از میان صفحات ۲۷۶ تا ۲۷۸ کتاب انتخاب شده است. در این صفحات کیوزاکی به بررسی زیرساخت‌های افزایش هوش می پردازد و پیام‌های محیط اطراف را در از تقای افراد بسیار مؤثر می داند.

هم در دنیای بازردها زندگی می کنیم. هنگامی که برای آگاه شدن از وزن خود به روی ترازو می رویم، بازتابی از وزن خود می گیریم. اگر این ترازو وزن ما را ۱۰ پوند سستگین تر نشان دهد ممکن است این بازتاب ما را از ده خاطر سازد. خصوصاً اگر پیش از آن نیز ۲۰ پوند اضافه وزن داشته باشیم، وقتی برشک فشار خون شما را می گیرد و شما را برای آزمایش به آزمایشگاه می فرستد، به دنبال باز خورد آن است.

باز خورد نامی بسیار مهم است. و می تواند تا به حد بسیار زیادی از اطلاعات در باره ما و محیط ما باشد. مشکل اینجا است که چنانچه این باز خورد را دوست نداشته باشیم ممکن است ذهن نیمه خود آگاه ما اهمیت اطلاعات حاصل از این باز خورد را خنثی کند، کم جلوه دهد و یا انکار کند.

از آموزنده ترین درس هایی که از کنار در نیروی دریایی گرفتیم، درک اهمیت بازخوردها بود. هنگامی که اشتباهی مرتکب می شده باز خورد آن بسیار شدید و ناخوشایند بود. زمانی که با پیر پولدارم کار کردم نیز همین شدتی در بازخوردها وجود داشت. در کتابی که به «هولند تر مپ» مشتمل گوشتم، باز خورد کند و بی برنهای را از سوی دونالد دریانت کریم، اگر آموزش های فلسفی و تجربه کار با پدرم نبوده هرگز در کار ما دونالد ترامپ موفق نمی شد. باز خورد او سریع، به جا و کاملاً صریح بود. می دانم که اگر به او سخت یا مخالفت کرده بودم و یا به واکنشی او توجهی نکرده بودم، با او کار نمی کردم و این سطل را نمی میخسخت.

طرح این موضوعات برای این است که امروزه بسیاری از ما در محیط های کار می کنیم که بازخوردها در آن معتدیه بی برده و عداوتانه نیستند؛ بسیاری از بانکسکده ها و شرکت ها؛ بیان نیاز واقعی شما یا ضعف های شما خود داری می کنند زیرا می ترسند که از آن ها ناراحت شوید؛ بسیاری از دوستان و همکاران شما پشت سر تن می زنند زیرا شجاعت کافی برای طرح آن حرف و عادت در برابر شما را ندارند. این معجزه به هر چه معجزه است، اما این نیست که ما از آن ها است. محیط سالم، محیطی است که در آن بازخوردها مطرح می شوند. چنانچه ما را به دریافت اطلاعات به شید، زندگی دائماً در حال ارائه اطلاعات بسیار با ارزش است. اغلب اوقات این بازخوردها را بنگان است.

هر باز که فیش حقوقی خود را دریافت می کنید متوجه می شوید چه میزان مالیات از آن کسر شده است. این نوعی باز خورد است. اگر و امید داشتگان به شکر زنگ می زنند و مصالیه، خود را بگری می کنند، باز هم با یک باز خورد روبرو هستند. باز خورد های دیگر این است که شما سخت تر کار می کنید ولی پول بیشتری به دست نمی آورید و به وقت بیشتری را نسبت به منزل در محض گذر صرف می کنید. اگر دوستان شما همیشه بازنده هستند و بازنده بودن را دوست دارند این این نیز یک باز خورد است. این بازخوردها اطلاعات بسیار مهمی هستند؛ دینی واقعی تلاش می کند تا پیامی را به شما بدهد.

استاندارد زندگی شما منبع عظیمی از بازخوردها است. اگر در خانه ای زندگی می کنید که حس پولدار بودن را به شما القا نمی کند و تا اگر دستی از آن قیمت دار بد در حالی که ترجیح می دهید یک روز نویس داشته باشید، همه این ها بازخوردهایی از استاندارد زندگی شماست. استاندارد زندگی همان استاندارد زندگی است که شما با آن احساس بهتری در خانه دارید. این استاندارد به معنای راحت بودن، کم هزینه بودن یا مانند آن نیست. استاندارد مطلوب زندگی این است که شما نسبت به داشته هایمان عشق بورزی و افتخار کنید و در حقیقت به استاندارد زندگی دیگران غبطه نخورید. به غیر خلاصه، استاندارد مطلوب یعنی شرایلی که در دایره شما را فراهم می کند. مجدداً یاد آور می شوم: متغیر این جمله این نیست که استاندارد زندگی خود را به واسطه بدعکار شدن ارتد جدید منظور من بالا بردن استاندارد زندگی به واسطه یافتن محیط مناسب یادگیری، باهوش تر شدن و سپس ثروتمند تر شدن است. برای ما است آوردن بخش از بهترین اطلاعات دنیای واقعی نیست که به داشته کرده، بهانی فوق العاده داشته بشید و یا کت پ های برجسته را بخرانید؛ تنها کاری که باید انجام دهید این است که به دنیای اطراف خرد نگاه کنید و به بازخوردها گوش دهید.

چالش‌های رئیس‌ان، رهبران رهایی از بندهای مدیریت برای هدایت مؤثر

مدیران امروز بپرسید که چه مواردی شما را از تبدیل شدن به یک رهبر مؤثر باز داشته است، پاسخ‌هایی با دلایل متعدد می‌شنوید که بیشتر به دلایل بیچیدگی‌های محیط کسب و کار امروزی است. برخی از پاسخ‌های این‌ها در ادامه می‌آید:

من در یک ماتریس پیچیده کاری هستم و خیلی نسبی کرده‌ام، آن را بفهمم ولی موفق نشده‌ام.

من مسئولیت رسیدن به دستاوردهایی را دارم که هم‌زمان هیچ قدرتی نسبت به افراد و منابع حساب آن حوزه‌ها ندارم.

من به سه نفر پاسخگو هستم.

مسئولیت‌های من زیاد است و نمی‌توانم به همه آن‌ها رسیدگی کنم.

من نه به حمایت‌ها تسلط دارم و نه به هویت‌ها.

پاداش من بستگی دارد به مدیریت افرادی که نمی‌توانم آن‌ها را مدیریت کنم.

سایر گروه‌های سازمانی از من کارهای زیادی می‌خواهند که نمی‌توانم بر روی کارهای حریتم تمرکز کنم.

کتابی که به شما معرفی می‌کنیم کتاب «رهبران، شما کدامید؟» است که توسط «راجیو پیشاوری» نویسنده اهل مالزی، نوشته و به فارسی ترجمه شده است. او در این کتاب به بررسی دلایلی می‌پردازد که افراد را پیش از آنکه بتوانند رهبران یا مدیران مؤثری باشند، تنها به داشتن مسئولیت‌ها و پست‌ها می‌کند.

راجیو پیشاوری خود در مالزی مشغول به کار است و در مجله‌ای مانند «فوربز» و «وال استریت ژورنال» در مورد رهبری و هدایت سازمانی، راهبردهای مختلفی را ارائه می‌دهد.

وی همچنین در شرکت‌هایی مانند کوکاکولا، مورگان استی، امریکن اکسپرس و گلدمن ساکس، وظیفه تربیت و آموزش مدیران را بر عهده داشته است. کار فعلی‌اش ما مدیریت یک مرکز تحقیقاتی است که تأثیرات فزاینده علوم مغزی را بر ساختار رهبری بررسی می‌کند. کتاب او در سال ۲۰۱۱ منتشر شد. بخشی از مقدمه این کتاب را بری شما نقل می‌کنیم و در شماره بعدی به بیان گوشه‌ای از مهم‌ترین گفته‌های او می‌پردازیم.

«سوهان‌داس گاندی (ماهاتما گاندی) زندگی حرفه‌ای خود را زمانی که یک وکیل کارکننده بود در انگلستان شروع کرد. گاندی اگر در ۲۴ سالگی قصد سفر به آفریقای جنوبی را نمی‌کرد تا برای یکی از موکلانش کاری انجام دهد، احتمالاً تا آخر عمر همان وکیل برجسته باقی می‌ماند. در یک روز زیبای آفتابی در سال ۱۸۹۳ (۱۲۱ سال پیش)، کت و شلوار شکی به تن داشت و در قسمت درجه یک فضا نشسته بود که از او خواستند به قسمت درجه سه برود چون رنگین پوست بود؛ زمانی که با تعجب بلبلد درجه یک خود را نشان داد از او پرسیدند چگونه آن را خریداری کرده چون تنها سفیدپوستان قادر به خرید آن بودند.

او پاسخ داد از طریق نامه این درخواست را ارسال کرده است و چون شهروند بریتانیا است حق رد مانند سایرین این بیضا را خریداری کند. کسی به حرف‌های او گوش نکرد و او از قهقار بیرون کرد.

گاندی با بررسی‌هایی که انجام داد متوجه وخامت وضع تضاد نژادی در آفریقای جنوبی شد که تا آن زمان خبری از آن نداشت. او در ابتدا سعی کرد از راه‌های قانونی این مشکل را برطرف کند ولی به جایی نرسید. بعد به این نتیجه رسید که باید این موضوع را به شکلی دیگر دنبال کند و آن را به یک موضوع جهانی بدل سازد. هیچ کس باور نمی‌کرد و شاید هنوز هم باور کردنی نباشد که فردی فقه‌های رنگ باطنی به غایت ساده، بتواند یک امپراطوری را بدون شلیک یک گلوله او بای در آورد و این روح حرکت گاندی بود که مبارزه را بی‌خشونت تعریف کرده افسوس که خود قربانی خشونت شد.

داستان گاندی را با زندگی مدیران شرکتی این روزگار مقایسه کنید، گوازی خسی از

بزرگ ترین حوزه آبی فلات ایران؛ در راه نجات دریاچه به ارومیه باز می گردد؟

ملیکا زنجبیلی / روزنامه نگار

نام موجودی زنده است که غذای ماهی خاویار می شود و قیمت آن تقریباً با ماهی خاویار برابری می کند. لجن دریاچه قابلیت درمان و نیز جلوگیری از پیشروی بیماری بومی را دارد.

۳ روز کار سخت دریاچه

روزهای سخت دریاچه ارومیه از ۱۳ سال پیش آغاز شد؛ کارشناسان محیط زیست می گویند: ۴۰ درصد منابع آبی کشورهای دیگر که از وضعیت محیط زیستی خوبی برخوردارند، صرف تولید می شود و ۸۰ درصد آن به طبیعت باز می گردد، اما در ایران ۷۵ درصد منابع آبی استفاده و تنها ۲۵ درصد آن به طبیعت برگردانده می شود. کارشناسان توضیح می دهند: ریشه مشکل دریاچه ارومیه به خشکسالی های ممتد، بهره برداری بی رويه از منابع آب های زیر زمینی، افزایش متوسط دما و تبخیر بیش از حد بر می گردد، حال اینکه کدام بیشتر معضرتند، خود محل اختلاف است.

سنتقدان، درجه اهمیت خشکسالی را کمتر می دانند و نقش بیشتر را برای استفاده بی رويه از آب های زیر زمین و حفر چاه های غیر مجاز و سد سازی بی رويه قائلند. مرتضی حقوقی، رییس کمیته محیط زیست جامعه مهندسان مشاور، یکی از صدها کارشناسی است که از دلایل مختلف خشکسالی دریاچه سخن گفته اند. وی از ساخت ۴۰ سد، روی ۱۴ رودخانه مهم این حوزه می گوید که جلوی آوردن ۵/۵ میلیارد متر مکعب آب به دریاچه را گرفته است. به اعتقاد رییس کمیته محیط زیست جامعه مهندسان مشاور، توسعه کشاورزی موجب شده تا در سی سال اخیر سطح کشت دریاچه ارومیه، یعنی حوضه آبی دریاچه، از ۱۵۰ هزار هکتار به ۴۱۵ هزار هکتار افزایش یافته و مصرف آب در این منطقه، از ۱/۸ میلیارد متر مکعب به ۵/۵ میلیارد متر مکعب برسد و این موضوع دریاچه را به مرز خشکی کامل برساند.

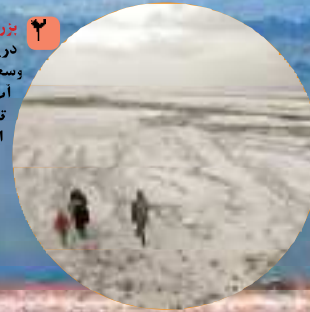
نقشه ایران؛ میان سه دریا؛ خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر، در میان نقشه اما آبی دیگری هم خودنمایی می کند؛ دریاچه ارومیه در شمال غرب. نقشه، شاید تا چند سال دیگر دستخوش تغییر شود. آبی شمال غرب خاکستری شود؛ بشود «محل سابق دریاچه ارومیه». این یک هشدار مثل خیلی از هشدارهای اقلیمی دیگر نیست. این راهی است که آغاز شده و در شرایط فعلی نتیجه محتومش مشخص است؛ مگر اینکه اتفاق ویژه ای بیفتد. دریاچه ارومیه این روزها پیماری است که با مرگ فاصله ای ندارد، مگر آن که به شوک قلب یاسخی بدهد. به داروهای جدیدش واکنش نشان دهد؛ داروهای که دکترهایش می گویند ده تا ۱۲ سال برای اثر بخشی اش زمان می خواهند.

۱ دریاچه درخشند

در طول تاریخ دریاچه ارومیه نام های بسیاری را به خود گرفته است. ابراهیم پورداو، ایرانشناس معاصر، نام ارومیه را ترکیبی از دو واژه آرامی «اور» به معنای شهر و «میه» به معنای آب نوشته است. در هزارش پهلوی، «میه» آب خوانده می شود، «اور» هم در زبان عبری به معنای نور است. نام کهن دریاچه را «چیچست» خوانده اند؛ واژه ای از زبان اوستایی و پارسی باستان و به معنای درخشنده و شفاف؛ گمان می رود شوری و ذرات نمک فراوان موجب درخشندگی آن شده باشد. دریاچه را در زبان سریانی «ارمیا»، در ارمنی «ارمی»، در عربی «ارمیه»، در فارسی و در ترکی عهد عثمانی ارومیه «URMU GÖLÜ» نوشته اند. نقش بنیادین این دریاچه در اسطوره های ایرانی، همچون عرصه رویدادهای مهم زندگی کیخسرو، فرار او به دژ بیمن و رهایی از چنگ دیوان در نزدیکی این دریاچه، نشان از اهمیت آن در تاریخ کشورمان دارد. در دوران پهلوی، به این دریاچه نام رضاییه داده شد و حال آن را با نام دریاچه ارومیه می شناسیم.

۲ بزرگ ترین حوزه آبی فلات ایران

دریاچه ارومیه به استناد اقلیم های جغرافیایی، با شش هزار کیلومتر مربع وسعت، بزرگ ترین حوزه آبی فلات ایران و دوسیم دریاچه آب شور دنیا است. آب بسیار شور این دریاچه، عمدتاً از رودخانه های زیربهر رود، سیمیت رود، تلخه رود، گادر، باراندوز، شهرچای، نازلو و زولا تغذیه می شود. این دریاچه بزرگ ترین زیستگاه طبیعی آرتمیا در جهان است؛ آرتمیا

۲۰۰ کیلومتر قبلی خود نخواهد رسید چرا که شیب حوزه جنوبی در وسعتی به میزان ۱۵۰۰ کیلومتر به ارتفاع صفر رسیده است و هر آنی که آنجا ریخته شود به زودی تبخیر و از بین می‌رود. به همین دلیل احتمالاً حوزه جنوبی دریاچه ارومیه به دلیل آب و خاک نسبتاً شربنی که دارد به پارک ملی و حیات وحش تبدیل می‌شود.

در اثر این تغییرات آب زیرزمینی که یکی از منابع تغذیه دریاچه بوده، تقریباً به صفر رسیده است و هیچ نشری از آب های زیرزمینی به سوی دریاچه وجود ندارد؛ چرا که چاه های حفر شده، مانع نشر آب زیرزمینی به دریاچه می‌شوند. توسعه کشاورزی، تغییرات ساختاری دیگری هم در منطقه ایجاد کرده است. جمعیت منطقه پیرامونی دریاچه، در سی سال گذشته ۲/۲ برابر شده است.

در سال ۱۳۷۵، جمعیت این منطقه یک میلیون و ۲۵۶ هزار نفر بود اما تا سال ۱۳۸۵ به دو میلیون و ۹۹۰ هزار نفر افزایش یافته است و آبی که این جمعیت برای شرب و مصارف خانگی استفاده می‌کند، حجم قابل توجهی دارد.

۴ بگذارید خشک شود

در این میان اما احیای مجدد دریاچه حتی مخالفانی نیز دارد. مهم ترین آن‌ها پدر کویرشناسی ایران، پروفسور پرویز کر دوانی است. او معتقد است که دریاچه ارومیه زمانی هم خیلی زیبا بود و هم خیلی ارزشمند؛ اما حال دیگر نیست. بیمار است و مداوا هم نمی‌شود.

این کویرشناس سرشناس می‌گوید: می‌توان با روش آوردن آب باقی دریاچه های کشور را پر آب کرد، اما دریاچه ارومیه با دیگر دریاچه‌ها متفاوت است. اگر آب به این دریاچه بیندند، همه جا را خشک می‌کند. کر دوانی بلا تکلیفی این دریاچه را ضرری اقتصادی می‌داند که موجب مهاجرت مردم این منطقه می‌شود. به عقیده او بهترین راه حل برای وضعیت دریاچه ارومیه گذشتن از این دریاچه و تغییر کاربری اوست. کاری که به اعتقاد وی در آمریکانیز انجام شده و موفق آمیز بوده است. «همه عاشق این دریاچه بودند، اما متأسفانه قدر این دریاچه را ندانستند و آن را خشک کردند؛ حال دریاچه دارداز مردم انتقام می‌گیرد، هر دمی که آب را کشیدند و موجب شدند سطح آب زیرزمینی پایین برود، دریاچه با شور کردن آب و زمین های کشاورزی شان از آنها انتقام می‌گیرد. این‌ها نمی‌توانند زندگی کنند، مگر اینکه دریاچه خشک خشک شود.» این گفته‌های پدر کویرشناسی ایران است. کسی که ارومیه را دوسین وطن خود می‌داند و برای آن زحمت کشیده. اما دیگر آمیدی به بازگشت این بیمار ندارد و خشک شدن کامل آن را راه‌هایی مردمانش از این بلا تکلیفی می‌داند.

۵ دولت امید و دریاچه ارومیه

روی کار آمدن دولت جدید و توجه شخص رییس جمهور به این بحران موجب شد تا در روزهای اولیه، کار گروهی برای نجات این دریاچه تشکیل شود. معصومه اینکار، رییس سازمان حفاظت از محیط زیست در همان روزهای اول کاری در مورد برنامه‌هایش برای دریاچه ارومیه گفت: قطعاً نمی‌توان معجزه کرد؛ برنامه‌ریزی‌هایی انجام شده است و امیدواریم تلاش‌هایمان به نتیجه برسد.

در نهایت ستاد طرح احیای دریاچه ارومیه با هدف احیای دریاچه آغاز به کار کرد. عیسی کلانتری، وزیر اسبق کشاورزی (۱۳۸۰-۱۳۶۸)، سمت دبیری ستاد طرح احیای دریاچه ارومیه را بر عهده گرفت. او معتقد است این دریاچه باید به هر قیمتی که شده احیا شود. او که در زمان ریاست جمهوری محمد خاتمی طی نامه‌ای وضعیت بحرانی دریاچه ارومیه را هشدار داده بود، می‌گوید: این دریاچه طی مدت ۱۳ سال گذشته رو به خشکی گذاشته، پس مطمئناً همین میزان زمان برای احیای تدریجی آن نیاز است. کلانتری در توضیح چگونگی احیای دریاچه ارومیه توضیح می‌دهد: دریاچه، به هیچ وجه به مساحت پنج هزار و

۶ همفکری بین المللی؛ نگرانی‌هایی برای فردا

در اسفنده ماه ۱۳۹۲ متخصصان سرشناس بین‌المللی و ملی بنا به درخواست دولت جمهوری اسلامی ایران و دفتر کشوری توسعه ملل متحد (UNEP) به کشور دعوت شدند تا تجربیات و راه حل‌های خود را برای کمک به تنظیم مجموعه‌ای از توصیه‌های علمی ویژه برای تالاب‌های در حال خشک شدن ایران به اشتراک بگذارند.

در این گزارش که به طور اختصاصی به روز رسانی طرح مدیریت جامع دریاچه ارومیه، تأسیس صندوق پایداری دریاچه و همچنین کاهش برداشت آب حوزه برای مصارف کشاورزی مطرح شده است. این گزارش خواستار بسیج مردمی برای حفظ آب و بازسازی زیست بومی (بخشی) دریاچه یعنی فرآیندی معروف به حوضه بندی، با حداقل ساخت و ساز و منوط به نتایج ارزیابی‌های زیست محیطی است.

در ادامه نیز با اظهار نگرانی از تأثیر طوفان‌های نمک و گرد و غبار حاصل از بسستر خشک شده دریاچه، متخصصان در این گزارش خواستار پیاده‌سازی اقدامات حفاظت از سلامت مردم شده و از آنان می‌خواهد تا با رعایت این موارد از گسترش این خشک سالی جلوگیری کنند.

۷ کمک یک میلیون دلاری زاین به دریاچه

بحران دریاچه ارومیه تنها نگرانی ایرانیان را به همراه نداشت بلکه این مسئله به بحرانی جهانی تبدیل شد و دیگر کشورها نیز با حمایت‌های خود سعی دارند تا به احیای این دریاچه یاری رسانند. دولت ژاپن یکی از این دولت‌هاست. اخیراً سازمان حفاظت محیط زیست جمهوری اسلامی ایران و برنامه توسعه ملل متحد توافقنامه‌ای را در تهران به امضا رساندند که براساس آن دولت ژاپن کمکی به مبلغ یک میلیون دلار برای احیای دریاچه ارومیه اختصاص می‌دهد. مبلغ مزبور در اختیار دفتر برنامه توسعه ملل متحد در تهران قرار گرفته و در جهت حفاظت از تالاب‌های ایران به مصرف خواهد رسید. طرفین امیدوارند تا این پروژه در فوریه ۲۰۱۵ تکمیل شده و در طی این مدت، به اهداف خود دست یابند. این اهداف شامل این موارد است: معرفی شیوه‌های کشاورزی پایدار به ۴۰ روستا در حوزه دریاچه ارومیه با صرفه جویی دست کم ۳۵ درصدی در مصرف آب و ارتقای آگاهی و درک جامعه محلی نسبت به استفاده از روش‌های کشاورزی پایدار و احیای دریاچه.

۸ امیدهایی که زنده است

ستاد طرح احیای دریاچه ارومیه عملیات احیای دریاچه را از خردادماه آغاز می‌کند. آن‌ها با همکاری وزارت جهاد کشاورزی امیدوارند با مدیریت منابع آبی و آموزشی کشاورزان دریاچه را به روزهای قبل برگردانند؛ البته نه کاملاً. پرداخت وام به کشاورزان، پرداخت حق آب و تغییر الگوی کشت از جمله راهکارهایی است که ستاد به دنبال پیاده کردن آن است؛ راهکارهایی درازمدت در یک پروژه ملی، هر چه باشد امید دوباره به دریاچه بازگشته است.

درس‌های وارن ادوارد بافت

از سودآوری تا بخشش

مریم ذوالفقار / کارشناس مدیریت ارتباطات بانک خاورمیانه

وارن ادوارد بافت در ۳۰ آگوست ۱۹۳۰ در شهر اوهاو در ایالت نبراسکا به دنیا آمد. وارن فعالیت کاری خود را در سیزده سالگی آغاز کرد. او که در ابتدا هیچ سرمایه‌ای نداشت در حال حاضر به دارایی در حدود ۶۰ میلیارد دلار رسیده است. وی نمونه‌ای بی نظیر در زمینه سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود. در واقع وارن بافت، یکی از موفق‌ترین، بخشنده‌ترین و ثروتمندترین سرمایه‌گذاران جهان است. وی علاقه‌مند است که همه مردم از منافع که او ایجاد کرده و افکار اقتصادی مناسب او بهره‌مند شوند.

لوازمی که بی‌خریب هیچ تأثیری بر خوشبختی ماندگارند در حال حاضر مایه دانیم چه روشی در خرج کردن پول باعث افزایش خوشبختی می‌شود و این روش‌ها، برای مصرف‌کنندگان و برای شرکت‌های بسیار مفید است. وارن بافت، مطلبی را با نام «تعمد بشر دوستانه من» منتشر کرده است که در آن به جای ارائه توصیه‌های مالی، پیشنهاد داده است برای افزایش سلامت‌حسابی خود بخشش داشته باشیم. بافت وقتی ۹۹ درصد از ثروت خود را به خیریه بخشید، گفت هرگز خوشبخت‌تر از این نبوده است. حتی در کشورهای فقیری مثل هند و اوگاندا کسانی که بیشتر به دیگران می‌بخشند شادتر از افرادی هستند که داری خود را فقط برای خودشان خرج می‌کنند. پس ببخشید تا خوشحال زندگی کنید.

در دانشگاه، سرمایه‌گذاران مشهوری از جمله: بن گراهام و دیوید دود تدریس می‌کردند که بافت درس‌های مهمی از آن‌ها آموخت که زندگی او را برای همیشه تغییر داد. او سهامدار شرکت‌های صاحب‌نامی از جمله: گوگل، آمازون، مایکروسافت، اپل و آی بی ام است. شرکت «Berkshire Hathaway» با دارایی‌هایی بالغ بر ۵۰۰ میلیارد دلار، شرکت تحت امر وارن بافت است. وی رئیس هیات مدیره و مدیر عامل این شرکت غول پیکر است که ۳۰۰ هزار نفر کارمند در سراسر جهان دارد.

نتایج یک دهه تحقیق نشان می‌دهد تمایلات ما در باره چگونگی تبدیل پول به خوشبختی در بهترین حالت گمراه‌کننده و در بدترین حالت در خاک و آزار دهنده است. اکثر اوقات وسایل و

راهکارهای وارن بافت برای رسیدن به موفقیت در کار و زندگی

هم نکتید، کار با افرادی که باعث می شوند شما زخم معده بگیرد، تحت هر شرایطی کار اشتباهی است.

با انسان هایی که از شما بهترند معاشرت کنید.
روابطی به وجود بیاورید که در آن ها اخلاقی و رفتار افراد از شما بهتر باشد. در آن زمان است که شما به طور ناخود آگاه در همان مسیر قرار خواهید گرفت و از آن ها مطالب زیادی خواهید آموخت.

بشکارت داشته باشید.

باسر سختی و تیزهوشی می توانید بر قبای خود پیروز شوید اما کار سخت و صادقانه همه مشکلات را حل نخواهد کرد بلکه مردم و شرایط اقتصادی هم در فضای کسب و کار نقش قابل توجهی دارند.

خطرات را بشناسید و به موقع از خطر خارج شوید.

برای جبران ضرر متحمل شده، دوباره ضرر نکنید. بدانید که چه زمانی، جلوی ضررها را بگردانید و اجازه ندهید که نگرانی ها از ضررهای متحمل شده، شما را به تکرار همان اشتباه وادار کند. هرگاه خطر ماندن در کاری از ترک کردن آن بیشتر بود، هر چه سریع تر آن را ترک کنید. قبل از هر تصمیمی، پیامدهای آن کار را بررسی کنید و اگر باز هم ارزش داشت در آن کار بمانید.

موفقیت را درک کنید.

در سال ۲۰۰۶، وارن بافت بخشی عظیمی از ثروت افسانه ای خود را به خیریه «ملیندا و بیل گیتس» بخشید. وی موفقیت را در این می داند که چه تعداد از کسانی که می خواهید شما را دوست داشته باشند، واقعا دوستان دارند.

افراد را مانند سرمایه ببینید.

به دوستان خود توجه کنید: هر فردی که شخصیت او را دوست دارید، برای خرید انتخاب کنید (در واقع خریدار او باشید) و دیگری را که به نظر شما فرد جالبی نیست، بگذارید برای فروش. بعد ویژگی هایی که در تصمیم گیری شما موثرند یادداشت کنید و در نهایت متوجه می شوید که هیچ کدام از ویژگی ها نادانانه نیستند و در جریان زندگی به دست می آیند. با افرادی کار کنید که برای شما محترم هستند. از کار با افرادی که از معامله و همکاری با آن ها احساس خوبی ندارند بپرهیز کنید و حتی تظاهر

سود های خود را مجددا سرمایه گذاری کنید.

زمانی که برای اولین بار از سرمایه گذاری و کسب و کار خود سود بدست می آورید، آن را خرج نکنید و دوباره آن را سرمایه گذاری کنید و بدانید که با سرمایه گذاری مجدد، در آمد هایتان حتی پول های کوچک هم می تواند به سرمایه های بزرگ تبدیل شود.

استاندارد های خود را داشته باشید.

تصمیم های خود را بر اساس گفته های دیگران مبنی بر نکتید. در سال ۱۹۵۶ وقتی وارن بافت مدیر ۱۰۰ هزار دلار پول را بر عهده گرفت، سرمایه گذاری که با او شریک بودند، کار های وی را عجیب توصیف کردند. همه پیش بینی می کردند که وارن بافت ورشکست خواهد شد. اما ۱۲ سال بعد وقتی که وارن بافت شراکت خود را تمام کرد ارزش تشکیلات بیش از ۱۰۰ میلیون دلار بود. وی معتقد است که هر کس باید خودش را با استانداردهای مرتبط با خودش مورد تجزیه تحلیل قرار دهد، نه استانداردهای دیگران.

هر معامله ای را خوب بررسی کنید.

قبل از آغاز هر معامله ای تمام جزئیات آن را بررسی کنید و مطلع شوید، حتی اگر آن معامله را با دوست یا اعضای خانواده انجام می دهید. یادتان باشد قبل از شروع هر کاری، قدرت چانه زنی شما با دانستن جزئیات در آن کار بیشتر است.

هزینه های خود را کنترل کنید.

مراقب تمام هزینه های خود باشید و این کار را تمرین کنید. حذف هزینه های اضافی، سود شما را افزایش می دهد و سود بیشتر با سرمایه گذاری بیشتر و سرمایه گذاری بیشتر، شما را سریعتر به ثروت می رساند.

جدالید که چه زمانی، جلوی ضررها را بگردانید و اجازه ندهید که نگرانی ها از ضررهای متحمل شده، شما را به تکرار همان اشتباه وادار کند. هرگاه خطر ماندن در کاری از ترک کردن آن بیشتر بود، هر چه سریع تر آن را ترک کنید قبل از هر تصمیمی، پیامدهای آن کار را بررسی کنید و اگر باز هم ارزش داشت در آن کار بمانید.

تاریخچه بانکداری در ایران

محسن کریمی / مدیر ارتباطات بانک خاورمیانه

آرش جهانگیری / گرافیکست

۱۳۰۶-۱۲۶۶

سال ۱۳۰۷

شهریور ۱۳۰۷
با سرمایه بیست میلیون ریال که تنها هشت میلیون ریال آن پرداخت شد، بانک ملی آغاز به کار کرد.

سال ۱۳۰۶

۱۴ اردیبهشت سال ۱۳۰۶، بلاچه اجازت، تأسیس «بانک ملی ایران» به تصویب مجلس ششم رسید.

سال ۱۳۰۴

لولین بانک ایرانی به نام «بانک پهلوی قشون» کنشایش یافت. این بانک در سال ۱۳۳۳ به بانک سپه تغییر نام داد.

سال ۱۲۶۹

«ژاک بولیا کف» امتیاز تأسیس بانک استقرافی ایران را از ناصرالدین شاه گرفت. امتیاز این بانک به مدت هفتاد و پنج سال، با نام انجمن استقرافی ایران دایر و معاف از هر گونه مالیات به وی اعطا شد.

سال ۱۲۶۶

«بانک جدید شرق» بدون اخذ مجوز از دولت، شعبه مرکزی خود را در تهران دایر کرد و بلافاصله شعب دیگری در شهرهای تبریز، اصفهان، مشهد، شیراز، رشت و بوشر نیز تأسیس نمود.

سال ۱۲۶۷

«بانک شاهنشاهی ایران» یا «بانک شاه» توسط «جبارون جولویس» دو رویتزر، مؤسس خبرگزاری رویتزر تأسیس شد. وی اجازه انحصاری تأسیس بانک شاهنشاهی را به مدت شصت سال از ناصرالدین شاه گرفت. مهمتر از همه حق انحصاری نشر اسکناس بود که به رویتزر اعطا شد.

سال ۱۳۰۱

دوات عثمانی، «بانک عثمانی» را دایر و چند شعبه نیز در شهرهای غربی کشور تأسیس کرد.

سال ۱۳۰۵

«بانک روس و ایران» که تمام سهام آن به دولت اتحاد جماهیر شوروی تعلق داشت، به منظور تسهیل مبادلات بازرگانی بین ایران و دولت روس تأسیس شد.

سال ۱۳۸۰

نخستین بانک‌های خصوصی عبارتند از «بانک کارآفرین» (۱۳۸۰) که قبلاً با نام مؤسسه اعتباری «بانک اقتصاد نوین»، «بانک پارسیان»، «بانک سامان» که قبلاً با نام مؤسسه اعتباری سامان اقتصاد فعال بود و «بانک پاسارگاد»، «بانک پس از آن»، «بانک پاسارگاد»، «بانک سرمایه»، «بانک سینا» که قبلاً با نام مؤسسه مالی اعتباری بنیاد فعالیت می‌کرد، تأسیس شدند.

سال ۱۳۷۸

با تصویب قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی کشور در تأسیس بانک‌های خصوصی در ایران مجاز شناخته شده و تعدادی از مؤسسات اعتباری در قالب بانک به ادامه فعالیت پرداختند.

سال ۱۳۷۷

با تصویب قانون اجازه تأسیس بانک توسط مؤسسات اعتباری و پولی خصوصی در کشور فعالیت خود را آغاز کردند که به «مؤسسه مالی اعتباری بنیاد» (۱۳۶۴)، «مؤسسه اعتباری توسعه صنعت ساختمان» (۱۳۷۶)، «مؤسسه اعتباری سامان اقتصاد» (۱۳۷۸) و «مؤسسه اعتباری کارآفرینان» (۱۳۷۸) اشاره نمود.

سال ۱۳۷۵

با تصویب هیأت وزیران شرکت دولتی «پست بانک ایران» به منظور جداسازی فعالیت‌های مالی از فعالیت‌های پستی، در شرکت پست، به عنوان پارذهمین بانک دولتی فعالیت خود را آغاز کرد.

سال ۱۳۷۱

«بانک توسعه صادرات»، به عنوان یک بانک تخصصی جدید و به منظور ارائه تسهیلات و خدمات مالی به صادرکنندگان کالاها و خدمات در کشور تأسیس گردید.

سال ۱۳۳۹

۱۸ مرداد ۱۳۳۹: «بانک مرکزی ایران» در به منظور حفظ ارزش داخلی و خارجی پول ملی کشور، انتشار اسکناس و ضرب سکه‌های فلزی رایج کشور، تنظیم مقررات مربوط به معاملات ارزی و ریالی، نظارت بر صدور و ورود ارز و پول رایج کشور، تنظیم کننده نظام پولی و اعتباری کشور، نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری تأسیس شد.

۱۳۳۸-۱۳۳۸

سال ۱۳۳۸

«بانک ایران و غرب» تأسیس شد؛ این بانک در سال ۱۳۴۳ به «بانک اعتبارات تعاونی توزیع» تغییر نام داد.

بانک‌های تخصصی

۱) بانک صنعت و معدن که از ادغام بانک‌های اعتبارات صنعتی، توسعه صنعتی و معدنی ایران، توسعه و سرمایه‌گذاری ایران، شرکت سرمایه‌گذاران بانک‌های ایران، صندوق ضمانت صنعتی و صندوق معدن تشکیل شد.

۲) بانک مسکن که از ادغام بانک‌های رهنی، ساختمان، شرکت سرمایه‌گذاری ساختمانی، بانک‌های ایران، شرکت‌های پس‌انداز و وام مسکن، مشهد، تبریز، شیراز، اصفهان، اهواز، گیلان، همدان، کرمانشاه، ملزندان، گرگان، سمنان و آبادان تشکیل شد.

۳) بانک کشاورزی که از ادغام بانک‌های توسعه کشاورزی ایران، تعاون کشاورزی ایران، و کلیه مؤسسات اعتباری وابسته به وزارت کشاورزی و عمران روستایی به وجود آمد.

اینفوگرافیک

نظام بانکی قبل از انقلاب اسلامی مشکل از بانک مرکزی و ۳۵ بانک بود که از لحاظ نوع سرمایه و تأمین کنندگان آن (سهامداران) به ۵ دسته عمده مشخص زیر تقسیم می‌شدند

- الف بانک‌های دولتی (۸ بانک): بانک‌های سیمه، ملی، تعاون، کشاورزی، دهی، اعتبارات صنعتی، بیمه ایران، رفاه کارگران و توسعه کشاورزی ایران.
- ب بانک‌های خصوصی (۱۰ بانک): بانک‌های بازگانی ایران، پارس، صادرات ایران، عمران، ایرانشهر، کار، اعتبارات، تعاونی توزیع، شهریار، صنایع ایران و ساختمان.
- ج بانک‌های خصوصی مختلط (۱۳ بانک): بانک‌های تهران، اعتبارات ایران، تجارت خارجی ایران و هلند، ایران و انگلیس، ایران و خاورمیانه، بین‌المللی ایران و ژاپن، توسعه صنعتی و معدن ایران، توسعه و سرمایه‌گذاری ایران، دارپوش، اعراب و بین‌المللی.
- د بانک‌های گسترش ناحیه‌ای (۳ بانک): بانک گسترش آذربایجان، بانک گسترش خزر و بانک گسترش خوزستان.
- ه بانک‌های دولتی خارجی (یک بانک): بانک روس و ایران، تعداد شعب بانک‌ها در سال ۱۳۵۷ بالغ بر ۸۳۷۰ شعبه بود.

- بانک‌های تجاری**
- ۱ بانک ملی
 - ۲ بانک سیمه
 - ۳ بانک رفاه کارگران
 - ۴ بانک صادرات ایران
 - ۵ بانک تجارت از ادغام پنج بانک خصوصی ایرانی، شش بانک مختلط ایرانی و خارجی و یک بانک خارجی تأسیس شد.

درباره سنگ زیربنای مدیریت تحول در نظام پیشنهادها

محمد کشته‌گر / مدیر سازمان و روش‌های بانک خاورمیانه

سال‌هاست که در سازمان‌های کشور، نظام پیشنهادها به عنوان سنگ زیربنای مدیریت مشارکتی فعال است. نتایج متنوعی نیز از این بابت حاصل شده‌صبر فوجویی‌های قابل توجهی نیز عاید گشته‌است ولی سازمان‌هایی که توانسته باشند به فر هنگ پیشنهادها برسند و این موضوع را در خود نهادینه کنند، کمتر هستند. این روش مدیریتی در بیشتر سازمان‌ها به شکل یک موج گذرا ایجاد شده و بعد از مدتی تنها نامی از این موضوع باقی مانده و میزان مشارکت افراد بسیار کاهش یافته‌است. در این گونه موارد عمده مدیران می‌گویند که از این روش مدیریت گذر کرده‌ایم ولی آیا جایگزینی هم برای آن پیدا شده‌است؟ آیا بعد از نظام پیشنهادها، حلقه‌های کنترل کیفیت فعال شده‌است یا کمیته‌های راهبردی شکل گرفته‌اند؟ جواب این سوال‌ها به صورت عمده مثبت نیست.

حال پرسشی که مطرح می‌شود این است که چرا آن گونه که باید، این نظام نتیجه بخش نبوده‌است؟ در ادامه به بررسی این پرسش می‌پردازیم و راه کاری در جهت بهبود این نظام را به خواهیم داد. از جمله مهم‌ترین مشکلات که نظام پیشنهادها با آن مواجه است به شرح زیر است:

عدم حمایت و حضور مؤثر مدیریت ارشد: مدیریت ارشد به صورت آفرانه می‌خواهد این روش مدیریت مشارکتی را پیاده سازی کند.

عدم اعتقاد مدیران میانی: مدیران میانی، موضوع را تشریفاتی دانسته و مایلند پرسنل تنها مجری باشند.

تعطل و قصور در ارائه بازخورد به پیشنهادها: کارکنان، به عدت بروکراسی زیاد و متمرکز بودن سیستم بررسی پیشنهادها.

فقدان بستر فرهنگی مناسب: تشنیده گرفتن نظرات یا به تمسخر گرفتن نظرات غیرمتعارف

اعمال سلبقه‌ها در ارزیابی پیشنهادها و اهدای جوایز: مشخص نبودن معیارهای پذیرش و تعیین جوازها،

ارایه پیشنهادها غیر اجرایی و غیر مرتبط از طرف کارکنان:

توجه نبودن آنان از پیشنهاد مطلوب و مورد نیاز: در واقع کارکنان تصور می‌کنند که همکاری سبسی

دارند در صورتی که نظر مدیریت چیز دیگری است.

با توجه به این مشکلات و موانع چه کار می‌توان کرد؟ آیا دیگر به دنبال پیاده سازی این روش نیاشیم؟ آیا به وضعیت موجود قانع باشیم؟ آیا به دنبال روش جایگزین باشیم؟ پاسخ تمام سوالات فوق منفی است. اگر در سازمانی نظام

پیشنهادها امکان جراثمن را نماند، شاید هیچ روش مدیریت مشارکتی دیگری نیز امکان پیاده شدن را پیدا نکند. برای

حرف‌شناسی و غیر اجرایی و غیر مرتبط از طرف کارکنان (wanted system) استفاده کرد در این روش مدیران میانی

از پرسنل می‌خواهند که در زمینه‌های مشخص چه نوع پیشنهادهایی را ارائه دهند. این روش توانسته‌است تا حد قابل

توجهی مشکلات نظام پیشنهادها را کاهش دهد. اما خود دچار عارضه‌هایی است. از جمله اینکه مدیر به صورت آفرانه

درخواست‌های خود را بیان می‌کند که با عده پذیرش و عدم برقراری ارتباط پرسنل مواجه می‌شود. راهکاری که برای رفع

این مشکلات می‌تواند این است که به جای بیان درخواست، سوال طرح شود مثلاً به جای اینکه مدیر بگوید: «برای

کاهش هزینه‌های انرژی، بود، ای، چه موردی را می‌توان حذف؟ یا جایگزین کرد؟» و پاسخ دهد: «به منظور کاهش از مدت زمان انجام پروژه‌ها چه تغییراتی را می‌توان در مراحل روش‌های انجام کار ایجاد کرد؟» این سوالات را مطرح کند. برای کاهش هزینه‌ها چه اقدامات مؤثری، می‌توان انجام داد؟ یا برای کاهش سرعت

انجام پروژه‌ها چه اصلاحات و اقداماتی را می‌توان انجام داد؟»

مزیت استفاده از سوال این است که محرکی بری ذهن بوده

و حتی به صورت ناخودآگاه باعث تفکر پیرامون موضوع

می‌شود. هر پیشنهادی محصول تفکر است و تا زمانی که

پرسنل به تفکر مشغول نشوند، پیشنهادی نیز در کار نخواهد

بود. همچنین، از تجایی که سوال از حالت امری خارج

می‌شود، مقاومت‌های پرسنل را نیز کم رنگ خواهد کرد.

اقدام مؤثرتری که می‌توان در این باره انجام داد، این است که

می‌توان حس و علاقه پرسنل را هم در موضوع دخیل کرد. یعنی

سوال‌هایی را مطرح کرد که پرسنل نیز آن سو‌ها را دوست

دارند. از تفکر پیرامون آن لذت می‌برند و بنابراین چه در ساعات

کاری و چه در ساعات غیر کاری به آن فکر می‌کنند. در این صورت

سرعت رسیدن به جواب (پیشنهاد) و کیفیت آن دچار یک جهش

خواهد شد چگونه می‌توان به این هدف دست یافت؟ با تفویض

پرسش که پیرامون مسائل و مشکلات سازمان سوال‌سازی کنند.

انگیزه‌ها را برانگیزد، مطرح شده‌ها را، سوالاتی را که

ناسیاست‌ها و اهداف سازمان بیشترین تطبیق دارند انتخاب و از

طرف مدیر یا جرمی مشکل از مدیر نماینده پرسنل به پرسنل

ارایه می‌شود. در این روش، از آنجایی که پرسنل خود در تولید

سوال‌ها دخیل هستند و طبیعتاً دغدغه‌های ذهنی خود را مطرح

کرده‌اند، نسبت به سوالات حس خوبی دارند و علاقه‌مندند که

جواب سوال‌هاشان را نیز سریع‌تر بیابند. این موضوع باعث

می‌شود که پرسنل انگیزه بالایی برای پیدا کردن جواب و مشاهده

نتیجه اجرای آن داشته باشند در این صورت حتی اگر پاداش‌های

مادی نیز کاهش یابد، از حجم تولید پیشنهاد نخواهد کاست.

تعقیق سازمانی پرسنل بیشتر خواهد شد زیرا در سز مانی کار

می‌کند که به اندازه مسؤلیت پذیری‌اش در اصلاح آن نقش دارد.

مدیران میانی هم به نظام پیشنهادها اعتقاد پیدا می‌کنند

زیر آن را وسیله مؤثری در تحقق اهداف خود می‌یابند.

همچنین به واسطه اختیاری که مدیر به پرسنل در طرح

سوال می‌دهد، علاوه بر مطرح شدن از نظرات پرسنل، اعتماد

پرسنل به خود را نیز جنب می‌کند که در نهایت منجر به بهبود

رابطه مدیر و پرسنل می‌شود.

مدیران ارشد، از این روش حمایت جدی خواهند داشت.

زیر انتخاب سوال بر اساس سیاست‌های سازمان منجر

به همکاری سازمانی شده و کام مؤثری در تحقق سازمان

استراتژی محور خواهد بود. از این رو مدیران ارشد ناگهی

استراتژیک به موضوع نظام پیشنهادها خواهند داشت نه

نگاهی بدران‌الیه داشتن دیدگاه استراتژیک برای مدیران

ارشد، جذاب‌تر و مؤثرتر است تا نگاه پدران.

سازمانی بر اساس پرسش‌های پرسنل و مدیران

حرکت می‌کند. سازمانی، متفکر و

پویاست و لحظه‌ای از بلاکژی دست بر

نخواهد داشت. نتیجه شکل گیری فرهنگ

پرستگاری است که دانشی محوری را به

ارتقاء می‌آورد. با همه عزت‌هایی که

ایمن روش دارد، ولی اجزای آن نیاز به

تمرین و کسب تجربه دارد. ناممکن است

در ابتدای کار سوالات پرسنل تیش زنده

و دارای لحن تند باشد، ممکن است

اصلاً پرسنل توان سوال‌سازی داشته

باشند، ممکن است در پرسنل انتقال‌های

نادرستی را ایجاد کند و دیگر موارد مشابه

آن خوب است که بتواند برای اجرای

ایمن طرح دزدای از پرسنل بری عی

کدام، در این دوره، سازمان مؤثری که

تعیین می‌شود سازمان‌های اجرایی این طرح

را آزمایش کند. در جریان این آزمایش

چالش‌های که مشخص می‌شود تا با

تصمیم‌گیری، پیرامون آن‌ها ستر اجرایی

دایمی و تأثیرگذار آن فراهم شود.

مزیت استفاده از سوال

این است که محرکی برای ذهن بوده و حتی به صورت ناخودآگاه باعث تفکر پیرامون موضوع می‌شود. هر پیشنهادی محصول تفکر است و تا زمانی که پرسنل به تفکر مشغول نشوند، پیشنهادی نیز در کار نخواهد بود. همچنین، از آنجایی که سوال از حالت امری خارج می‌شود، مقاومت‌های پرسنل را نیز کم رنگ خواهد کرد

رمزگشایی از نمادهای
گرافیکی بانک خاورمیانه
شهامت در
انتزاع و
گزیده گویی

به عهده تصویر است و بعد از آن، یک جمله کلیدی که هر چه غیر مستقیم تر به موضوع اصلی اشاره کند، ترگذار خواهد بود. تصویر باید بسیار جذاب، بزرگ، باشد و ایده قدری خلاقانه و غیره، نظاره که بیننده را وادار به مکث و نگاه کردن کند. شعار نیز به همین شکل باید حاوی مفهومی باشد که یاد در سریع ترین زمان مفهوم اصلی را به خواننده برساند و او را مطمئن کند و یا بین او را به فکر بیندازد و با ایجاد اشتراکات غیر مستقیم خواننده را وادار کند که به دنبال ارتباط شعار با موضوع مورد بحث بگردد.

در طراحی بروشور، درآب کارت، بوستر و سایر مواردی که برای بانک خاورمیانه انجام دادید، چه نکاتی را رعایت کرده‌اید؟

در طراحی بروشورها و درآب کارت‌های بانک تلاش شده از کمترین حجم متن بر روی جلد‌ها استفاده شود. تصاویر از تم رنگی مشابهی پیروی کرده‌اند و در قالب کارهای آرتیستیک و خاکستری رنگ‌های غالب هستند. با توجه به این که از ابتدا سفارش دهنده به دنبال اشتراک مفاهیم بود نظر با تصاویر طبیعت گرا ارائه و زغال بود بیشتر تم تلاش طرح هم پیدا کردن نمدها و نشانه‌های موجود در طبیعت و منطبق کردن آنها با مفاهیم خواسته شده بود در این میان تلاش شد که از رنگ‌های طبیعی استفاده شود. در بروشورهای بانک، سایه‌های روشن‌تر استفاده شد تا علاوه بر سهولت بودن با طراحی داخلی و نمای شعب بانک، یکدستی آنرا با یکدیگر نیز رعایت شود و بیشتر در خاطر و ذهن بیننده بماند. موضوع یکپارچگی و هماهنگی به ویژه زمانی که تعداد زیادی از بروشورها و بوسترها از روی ذرات بافت‌های متنوع و زمینه‌های مختلف به یک طراحی می‌شود، تراشه‌ها، رنگ‌ها، بافت‌ها، رنگ‌ها و غیره را تکرار شدن فرم‌ها و رنگ‌ها در نهایت در ذهن مخاطب از مفاهیم متعددی که در آن‌ها دیده به وجود می‌آید که شاید به کلمات و جملات به راحتی قابل انتقال نباشد.

اگر بخواهید دوباره و از ابتدا بروشورها را طراحی کنید، چه تغییراتی در ساختار فعلی ایجاد می‌کنید؟ پیشنهادهای خلاقانه شما برای بهبود کار بانک در زمینه طراحی اقلام اطلاع‌رسانی چایی چیست؟

همچنان بر استفاده محدود از فرم‌ها و رنگ‌ها و رنگ‌ها صراحت دارم. عقاید دارم آنچه مجموعه آثار را به یادماندنی می‌کند یکپارچگی و شباهت‌های آنهاست. بنابر این سعی خواهیم کرد آنچه باعث از بین رفتن این یکپارچگی و هماهنگی می‌شود حذف کنیم. با وجودی که استفاده از تصاویر زغال و طبیعت زیبایی و لطافت بیشتری به مفاهیم می‌دهد، محدودیتی ایجاد می‌کند که باعث می‌شود اجرای کارهای خلاقانه در بسیاری موارد سخت و یا ناممکن شود. شاید در برخی موارد استفاده از تصاویرسازی و به حتمی عکاسی بسته و انتزاعی می‌تواند کمک بیشتری به خلق آثار خلاقانه‌تر بکند. حفظایش از حد و تکراری از نامفهوم بودن تصاویر و عکس‌های انتزاعی موجب می‌شود راه خلاقیت بر طرح بسته شود و مانع تلاش و تفکر بیننده برای درک و یا حتی کنجگشایی هنگام مشاهده اثر باشد. نزدیک شدن و به دور شدن اغراضی نیز به سوره‌ها حتی اگر طبیعت خالص باشد و در بسیاری موارد استفاده انتزاعی البته نه شرطی که با انتزاعی هر چند دور بینتر مفهوم مورد نظر هم باشند موجب می‌شود بیننده هر چند در نگاه اول متوجه موضوع نشود، به کمی درنگ می‌کند. برداشات شخصی خود را تباطا از رویه‌ها را پیدا کند. هر چند که انتزاع و گزیده‌گویی شهادت بیشتری بی‌خود

فروش فسیلچی دانش آموخته گرافیک از دانشکده هنرهای زیبای

دانشگاه تهران است و مدرک کارشناسی ارشد خود را در همین رشته از دانشگاه الزهراء دریافت کرده است. او در طول فعالیت حرفه‌ای خود با نشریاتی از قبیل گلستانه، ادبیات داستانی، رشد آموزش و پرورش، مجله پلاستیک و ناشران مختلف از جمله سرو، پژوهش، نی، تصنیف، هم‌آواز و ماهریز همکاری داشته است. طراحی برای شرکت‌ها و سازمان‌هایی از جمله شکرکت گلزا، کلیافت، بانک کارآفرین، بانک خاورمیانه، شکرکت پارس، ایتیک، شرکت‌های دارویی سنانوفی، عبیدی، پایسر، نایکومد و موسسه نوآوری و فن‌آوری ایران در زمینه طراحی هویت سازمانی و ساختار تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی جزو فعالیت‌های او در چند سال اخیر است. به منظور آشناسانیدن با ساختار و محتوای اقلام چاپی اطلاع‌رسانی در بانک خاورمیانه گفت و گویی کوتاه با وی داشته ایم.

هنگامی که از اقلام چاپی اطلاع‌رسانی و تبلیغاتی صحبت می‌شود اصطلاحات مختلفی می‌شنویم مانند: بروشور، کانالوک، درآب کارت و سایر موارد مشابه. تفاوت این اصطلاحات چیست و شما چه تعریفی برای این ابزارها دارید؟

بسیاری از افراد بروشور و کانالوک را یکی می‌دانند ولی برخی از طراحان و متخصصان چاپ، بروشور را حاوی اطلاعات جزئی، بدون استفاده از تصاویر تبلیغاتی و جلد گبر (مانند آنچه داخل جعبه‌های دارو قرار می‌دهند و شامل توضیحات مربوط به نحوه مصرف و موارد...) است و کانالوک را حاوی اطلاعات کلی‌تر و با جذابیت‌های بصری بیشتر (مانند آنچه تویچ‌کننده به مرکز فروش و خریداران عرضه می‌دهد و تصویر رنگی و جذاب‌تری دارد) می‌دانند. درآب کارت معمولاً یکی از چندین محصول یا خدمات یک شرکت به مجموعه‌ای معرفی می‌کند و برای مورد یا زمان محدودی استفاده می‌شود. برای مثال شرکتی که ماشین‌آلات چاپگر تولید می‌کند برای نمایندگی‌ها و فروشندگان کانالوک حاوی انواع محصولات تولیدی، خود یا مشخصات کلی و تصاویر محصولات تهیه می‌کند. داخل بسته‌بندی هر محصول بروشوری حاوی اطلاعات دقیق از مشخصات و ابعاد کامل دستگاه با جزئیات نحوه استفاده و نگهداری در دستگیره قرار می‌دهد و هنگامی که قرار است یک محصول جدید را مطرح کند و یا در نمایشگاه سالانه شرکت کند درآب کارت طراحی می‌کند.

مهمترین ویژگی برای طراحی این اقلام چیست و شما به چه نکاتی بیشتر توجه می‌کنید؟ هنگامی که هدف بیشتر جلب توجه مخاطب باشد، نه اطلاع‌رسانی، چه، بیشترین کارهای

انتقال ادارات مرکزی به محل ساختمان جدید

شعبه بخارست افتتاح شد

همچنین در طبقه همکف ساختمان مرکزی بانک خاورمیانه، شعبه بخارست در اواخر سال ۱۳۹۲ افتتاح شد و ارائه خدمات بانکی به مشتریان را آغاز کرد. در این شعبه بزرگ و مدرن کلیه خدمات بانکی ارزی و ریالی به مشتریان گرامی ارائه می‌شود. همکاران ما در بخش بانکداری سیار نیز در این شعبه حاضر هستند تا پاسخگوی متقاضیان باشند. شعبه بخارست هفتمین شعبه بانک خاورمیانه در شهر تهران است.

نشانی: تهران، خیابان احمد قنبر (بخارست)، نیش خیابان پنجم
تلفن: ۸۸۷۲۹۹۱۶ فکس: ۸۸۷۱۱۴۳۲

با آماده شدن ساختمان مرکزی بانک خاورمیانه در خیابان بخارست، تا اوایل خردادماه، تمامی ادارات ستادی بانک به این ساختمان منتقل شده‌اند. با تلاش و پیگیری همکاران انبار خصوصی ادارات ساختمان و نگارخانه، کار تکمیل ساختمان مرکزی پایان گرفت و به مرحله بهره برداری رسید.

نشانی: تهران، خیابان احمد قنبر (بخارست)، نیش خیابان پنجم
تلفن: ۴۲۱۷۸۰۰۰ فکس: ۸۸۷۰۱۰۹۵

خاورمیانه به تبریز رسید

دومین شعبه بانک خاورمیانه در شهرستان‌ها، در شهر تبریز افتتاح شده است. این شعبه از ابتدای سال ۱۳۹۲ در خدمت مشتریان گرامی در آذربایجان شرقی قرار دارد. در این شعبه کلیه خدمات ارزی و ریالی ارائه می‌شود. نشانی: تبریز، شهرک ولی عصر، فلکه رودکی، خیابان رودکی، نیش کوچه سحر، پلاک ۵۶۰
تلفن: ۰۴۱۳۲۷۲۶۰۳ فکس: ۰۴۱۳۲۷۲۶۱۰

خاورمیانه در فارس

یازدهمین شعبه بانک خاورمیانه و سومین شعبه استانی بین بانک در شهر شیراز به زودی افتتاح می‌شود. این شعبه در کنار شعب اعظمیان و تبریز، سه شعبه استانی بانک خاورمیانه را تاکنون تشکیل داده‌اند. شعبه شیراز در خدمت مشتریان گرامی بانک می‌باشد و کلیه خدمات ارزی و ریالی در این شعبه ارائه می‌شود. نشانی: شیراز، بلوار ستارخان، خیابان سعید آباد، کوچه ۲۲، پلاک ۱۲۷
تلفن: ۰۷۱۱۶۲۸۸۸۰۷

افتتاح شعبه تبریز

شعبه زعفرانیه افتتاح شد

شعبه زعفرانیه بانک خاورمیانه اوایل سال ۱۳۹۲ افتتاح شد. هشتمین شعبه بانک خاورمیانه در تهران، در محله زعفرانیه افتتاح شده و آماده ارائه خدمات به ساکنان گرامی محله های ولیجک و زعفرانیه است.

نشانی: تهران، خیابان ولیجک، انتهای خیابان سیزدهم، نیش قارالله
تلفن: ۲۲۴۲۴۷۸۲ فکس: ۲۲۴۲۴۰۶۶

افتتاح شعبه زعفرانیه

دریاچه ارومیه سال ۱۳۶۲

دریاچه ارومیه سال ۱۳۸۰

نجات دریاچه باعزم ملی